

Balaton Vízparti Terv Natura2000 hatásbecslés

**Megbízó: Építési és Közlekedési Minisztérium
Készítette: Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem**

Budapest, 2025. február 20.

BALATON VÍZPARTI TERV Natura 2000 hatásbecslés

MEGBÍZÓ:

Építési és Közlekedési Minisztérium

Településtervezési és Területrendezési Főosztály

Területi Tervezésért és Építésügyi Igazgatásért Felelős Helyettes Államtitkárság

1054 Budapest, Bihari János u. 5.

MEGBÍZÓ KÉPVISELŐJE:

Lánszki Regő

építészeti államtitkár

VÁLLALKOZÓ:

Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem

Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék

2100 Gödöllő, Páter Károly utca 1.

A VÁLLALKOZÓ képviselője:

Dr. Gyuricza Csaba

rektor

KÖRNYEZETI VIZSGÁLAT SZAKÉRTŐK:

Dr. Kollányi László

tájépítész

Tájvédelem: SZ-003/2017

Dancsokné dr Fóris Edina

tájépítész

Filepné dr. Kovács Krisztina

tájépítész

Tájvédelem: SZ-010/2018

Kutnyánszky Virág

tájépítész

Dr. Sallay Ágnes

tájépítész

Tájvédelem: SZ-011/2018.

Dr. Szilvácsku Miklós Zsolt

tájépítész, jogász

Élővilág: SZ-004/2009

Tájvédelem: SZ-

004/2009.

Ezen Natura 2000 hatásbecslés a Balatoni Vízparti Terv SKV dokumentációjával együttesen érvényes, egy összetartozó egységet képez.

Budapest, 2025. február 20.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	3
Előzmények, keretek	4
1. Azonosító adatok.....	4
1.1. A hatásbecslés készítői.....	4
1.2. A hatásbecslés készítőjének címe, elérhetősége.....	4
1.2. A terv neve	5
1.3. A terv készítője.....	5
2. Az érintett Natura 2000 terület.....	5
2.1. A Natura 2000 terület neve és kódja, amelyre a terv várhatóan hatással van	5
2.2. Azoknak a közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhelytípusoknak a felsorolása, amelyeknek valamely állományára vagy természetvédelmi helyzetére a Natura 2000 területen hatással lehet a terv	5
2.2.1. Balaton (HUBF30002) Különleges Természetmegőrzési és Madárvédelmi Terület	5
2.2.2. Tihanyi-félsziget SAC (HUBF20006) Különleges Természetmegőrzési Terület.....	7
2.2.3. Tapolcai-medence SAC (HUBF20028) Különleges Természetmegőrzési Terület	8
2.2.4. Kis-Balaton SPA és SAC (HUBF30003) Különleges Természetmegőrzési és Madárvédelmi Terület	9
2.2.5. Öreg-hegyi riviéra (HUBF20016) Különleges Természetmegőrzési Terület	11
2.2.6. A Balatoni berkek különleges madárvédelmi terület (HUDD10012).....	12
Kijelölés alapjául szolgáló fajok, élőhelyek.....	12
3. A terv bemutatása.....	14
3.1. A Natura 2000 területre hatással lévő terv bemutatása, céljának meghatározása	14
3.2. A terv jelentősége, tervezett időtartama	15
3.3. A terv által befolyásolt terület, terv hatásterületén lévő természeti állapot	15
3.3.1. Balaton SPA és SAC (HUBF30002).....	16
3.3.2. Kis-Balaton SPA és SAC (HUBF30003).....	18
3.3.3. Öreg-hegyi riviéra SAC (HUBF20016) Különleges Természetmegőrzési Terület	19
3.3.4. Tihanyi-félsziget SAC (HUBF20006) Különleges Természetmegőrzési Terület.....	19
3.3.5. Tapolcai-medence SAC (HUBF20028) Különleges Természetmegőrzési Terület	21
3.3.6. A Balatoni berkek különleges madárvédelmi terület (HUDD10012).....	22
3.4. A terv társadalmi, gazdasági következményeinek leírása	22
4. A terv várható hatásai.....	25
5. Alternatív megoldások	34
6. A megvalósítás indokai	34
6.1. A terv megvalósítása szükségszerűségének ismertetése	34
6.2. A terv vagy a beruházás megvalósításának szükségszerűségét a következő indokok valamelyike támasztja alá.....	35
7. A kedvezőtlen hatások mérséklése, kezelési javaslatok.....	35
8. További javasolt intézkedések	41

Előzmények, keretek

A környezeti vizsgálat lefolytatásának eljárásrendjét és a környezeti értékelés elkészítésének tartalmi követelményeit az egyes tervek, ill. programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. Rendelet tartalmazza. A Natura2000 érintettség esetén készítendő hatásbecslési dokumentáció tartalmát a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről tartalmazza. A jogszabály külön nem nevesíti a törvény esetében környezeti vizsgálat (KV) készítését, viszont a KÉ rendelet 1.§. (2) bba) pontja értelmében Natura 2000 területre környezeti vizsgálat lefolytatása és környezeti értékelés készítése kötelező.

A Trtv módosítása kapcsán a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervéhez (BKÜTrT) kapcsolódó normaszöveg módosítására is sor került a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben. A módosítás során maga a terv rajzi része, azaz a Trtv. térképi melléklete nem változott meg, csupán a hozzá kapcsolódó jogi szabályozás (normaszöveg) módosult. A Trtv. - felhatalmazása alapján - így a Balaton vízparti területeinek területfelhasználási tervét (Vízparti Terv -VPT) rögzítő új jogszabály számára is keretet szab.

A jelen hatásbecslés a VPT-re készült környezeti vizsgálattal együttesen kezelendő, összetartozó dokumentum.

1. Azonosító adatok

1. 1. A hatásbecslés készítői

Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék

Szakértők:

Dr. Kollányi László	tájépítész	Tájvédelem: SZ-003/2017
Dancsokné dr Fóris Edina	tájépítész	
Filepné dr Kovács Krisztina	tájépítész	Tájvédelem: SZ-
010/2018		
Kutnyánszky Virág	tájépítész	
Dr. Sallay Ágnes	tájépítész	Tájvédelem: SZ-011/2018.
Dr. Szilvácsku Miklós Zsolt	tájépítész, jogász	Élővilág: SZ-004/2009
		Tájvédelem: SZ-
004/2009.		

1.2. A hatásbecslés készítőjének címe, elérhetősége

Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem

Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék

1118 Budapest, Villányi út 35-43.

tajtervezes@uni-mate.hu

1.2. A terv neve

Balaton Vízparti Terv (VT)

1.3. A terv készítője

Építési és Közlekedési Minisztérium

Településtervezési és Területrendezési Főosztály

Területi Tervezésért és Építésügyi Igazgatásért Felelős Helyettes Államtitkárság

1054 Budapest, Bihari János u. 5.

2. Az érintett Natura 2000 terület

2.1. A Natura 2000 terület neve és kódja, amelyre a terv várhatóan hatással van

Területileg érintett Natura 2000 területek:

- Balaton SPA és SAC (HUBF30002)
- Tihanyi-félsziget SAC (HUBF20006) Különleges Természetmegőrzési Terület
- Tapolcai-medence SAC (HUBF20028) Különleges Természetmegőrzési Terület

Területileg határos, szomszédos Natura 2000 területek:

- A Balatoni berkek különleges madárvédelmi terület (HUDD10012)
- Öreg-hegyi riviéra SAC (HUBF20016) Különleges Természetmegőrzési Terület
- Kis-Balaton SPA és SAC (HUBF30003)

2.2. Azoknak a közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhelytípusoknak a felsorolása, amelyeknek valamely állományára vagy természetvédelmi helyzetére a Natura 2000 területen hatással lehet a terv

2.2.1. Balaton (HUBF30002) Különleges Természetmegőrzési és Madárvédelmi Terület

Kijelölés alapjául szolgáló fajok, élőhelyek

Terület jelentősége a fajvédelem szempontjából az országos állományhoz viszonyított arány:

A: $100\% \geq p > 15\%$,

B: $15\% \geq p > 2\%$,

C: $2\% \geq p > 0\%$,

D: nem jelentős, előfordul

Fajok

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)	Jelentőség
-----	----------------	----------------------------	------------

		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Vöröshasú unka	<u>Bombina bombina</u>		-			C
Mocsári teknős	<u>Emys orbicularis</u>		-			C
Pajzsoscankó	<u>Philomachus pugnax</u>				10 - 40	D
Jégmadár	<u>Alcedo atthis</u>		20 - 30			B
Pettyes vízicsibe	<u>Porzana porzana</u>	50 - 100				A
Szerecsensirály	<u>Larus melanocephalus</u>				5 - 10	C
Rétisas	<u>Haliaeetus albicilla</u>				10 - 20	C
Kis kárókatona	<u>Phalacrocorax pygmeus</u>				50 - 200	B
Réti cankó	<u>Tringa glareola</u>				40 - 40	C
Kis bukó	<u>Mergus albellus</u>				20 - 50	C
Kékes rétihéja	<u>Circus cyaneus</u>				2 - 10	D
Törpegém	<u>Ixobrychus minutus</u>	40 - 100				C
Barna rétihéja	<u>Circus aeruginosus</u>	10 - 10				C
Kékbegy	<u>Luscinia svecica</u>				20 - 100	C
Cigányréce	<u>Aythya nyroca</u>				20 - 50	C
Vándorsólyom	<u>Falco peregrinus</u>				1 - 5	C
Fülemlesítke	<u>Acrocephalus melanopogon</u>				500 - 2000	C
Szivárványos ökle	<u>Rhodeus sericeus amarus</u>		-			B
Réti csík	<u>Misgurnus fossilis</u>		-			C
Halványfoltú küllő	<u>Gobio albipinnatus</u>		-			B
Balin	<u>Aspius aspius</u>		-			B
Garda	<u>Pelecus cultratus</u>		-			A
Vágó csík	<u>Cobitis taenia</u>		-			C
Közönséges vidra	<u>Lutra lutra</u>		100 - 100			B
Kisfészkű aszat	<u>Cirsium brachycephalum</u>		30000 - 30000			C
Fülemlesítke	<u>Acrocephalus melanopogon</u>	20 - 30				C
Billegetőcankó	<u>Actitis hypoleucos</u>				5 - 10	D
Tőkés réce	<u>Anas platyrhynchos</u>				1000 - 10000	C
Tőkés réce	<u>Anas platyrhynchos</u>			1000 - 5000		C
Nagy lilik	<u>Anser albifrons</u>			10000 - 20000		B
Nyári lúd	<u>Anser anser</u>			0 - 1000		A
Nyári lúd	<u>Anser anser</u>				10000 - 20000	A
Kis lilik	<u>Anser erythropus</u>				1 - 3	C
Vetési lúd	<u>Anser fabalis</u>			0 - 500		C
Vörös gém	<u>Ardea purpurea</u>				5 - 10	C
Barátréce	<u>Aythya ferina</u>			0 - 3000		A
Barátréce	<u>Aythya ferina</u>				0 - 500	A
Kontyos réce	<u>Aythya fuligula</u>				200 - 3000	A
Kontyos réce	<u>Aythya fuligula</u>			0 - 500		A
Bölgmbika	<u>Botaurus stellaris</u>	5 - 10				C
Vörösnnyakú lúd	<u>Branta ruficollis</u>				1 - 3	C
Kerceréce	<u>Bucephala clangula</u>			0 - 15000		A
Kerceréce	<u>Bucephala clangula</u>				500 - 2000	A
Kormos szerkő	<u>Chlidonias niger</u>				100 - 200	C
Nagy kócsag	<u>Egretta alba</u>	30 - 80				C

Kis kócsag	<u>Egretta garzetta</u>				5 - 10	C
Sárszalonna	<u>Gallinago gallinago</u>				5 - 10	D
Halászsas	<u>Pandion haliaetus</u>				1 - 3	C
Barkós cinege	<u>Panurus biarmicus</u>	50 - 100				C
Vörösnnyakú vöcsök	<u>Podiceps grisegena</u>				1 - 3	D
Feketenyákú vöcsök	<u>Podiceps nigricollis</u>				5 - 20	D
Függőcinege	<u>Remiz pendulinus</u>	50 - 100				C
Partifecske	<u>Riparia riparia</u>				10000 - 100000	A
Kis vöcsök	<u>Tachybaptus ruficollis</u>				40 - 60	D
Keleti lápi bagoly lepke	<u>Arytrura musculus</u>		-			C
Hasas törpecsiga	<u>Vertigo moulinsiana</u>		-			C
Harántfogú törpecsiga	<u>Vertigo angustior</u>		-			C
Cigányréce	<u>Aythya nyroca</u>	1 - 3				D
Küszvágó csér	<u>Sterna hirundo</u>				100 - 300	C

Élőhelytípusok

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
<u>7210</u>	télisásosok	53	0.09
<u>6410</u>	kékperjés láprétek	3	0.005
<u>7230</u>	mészkevelő üde láp- és sásrétek	141	0.23
<u>3150</u>	természetes jellegű eutróf tavak és hínárnövényzetük	3000	5

2.2.2. Tihanyi-félsziget SAC (HUBF20006) Különleges Természetmegőrzési Terület

Kijelölés alapjául szolgáló fajok, élőhelyek

Terület jelentősége a fajvédelem szempontjából az országos állományhoz viszonyított arány:

A: 100% >= p > 15%,

B: 15% >= p > 2%,

C: 2% >= p > 0%,

D: nem jelentős, előfordul

Fajok

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)				Jelentőség
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Dunai tarajosgőte	<u>Triturus dobrogicus</u>		-			C
Vöröshasú unka	<u>Bombina bombina</u>		-			C
Mocsári teknős	<u>Emys orbicularis</u>		-			C
Réti csík	<u>Misgurnus fossilis</u>		-			D
Nagy hörcsincsér	<u>Cerambyx cerdo</u>		500 - 500			C
Nagy szarvasbogár	<u>Lucanus cervus</u>		5000 - 5000			C
Lápi szitakötő	<u>Leucorrhinia pectoralis</u>		1000 - 1000			C
Vérű-hangyaboglárka	<u>Maculinea teleius</u>		-			D
Lápi tarkalepke	<u>Euphydryas aurinia</u>		500 - 500			C
Magyar tarsza	<u>Isophya costata</u>		1000 - 1000			C
Közönséges denevér	<u>Myotis myotis</u>		100 - 100			D
Ürge	<u>Spermophilus citellus</u>		300 - 300			D
Közönséges vidra	<u>Lutra lutra</u>		6 - 6			D
Leánykőöröcsin	<u>Pulsatilla grandis</u>		100 - 100			D
Hasas törpecsiga	<u>Vertigo moulinsiana</u>		-			C

Élőhelytípusok

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
91H0	pannon molyhos tölgyesek	232.12	30
6510	üde magas fűű kaszálórétek	38.69	5
6410	kékperjés láprétek	7.74	1
6110	sziklahasadékok, -falak és törmeléklejtők növényzete	7.74	1
6190	pannon sziklagyepek	7.74	1
3150	természetes jellegű eutróf tavak és hínárnövényzetük	23.21	3
7230	mészkezdvelő üde láp- és sásrétek	15.47	2
91M0	pannon cseres-tölgyesek	7.74	1
6240	pannon lejtősztyepek és sziklafüves lejtők	38.69	5

2.2.3. Tapolcai-medence SAC (HUBF20028) Különleges Természetmegőrzési Terület

Kijelölés alapjául szolgáló fajok, élőhelyek

Terület jelentősége a fajvédelem szempontjából az országos állományhoz viszonyított arány:

A: 100% $\geq$ p > 15%,

B: 15% $\geq$ p > 2%,

C: 2% $\geq$ p > 0%,

D: nem jelentős, előfordul

Fajok

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)				Jelentőség
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Mocsári teknős	<i>Emys orbicularis</i>		500 - 500			C
Vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>		-			C
Dunai tarajosgöte	<i>Triturus dobrogicus</i>		-			C
Szivárványos ökle	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>		-			C
Vágó csík	<i>Cobitis taenia</i>		-			C
Halványfoltú küllő	<i>Gobio albipinnatus</i>		-			D
Lápi póc	<i>Umbra krameri</i>		-			C
Réti csík	<i>Misgurnus fossilis</i>		-			D
Díszes tarkalepke	<i>Hypodryas maturna</i>		500 - 500			C
Nagy tűzlepke	<i>Lycaena dispar</i>		-			C
Lápi tarkalepke	<i>Euphydryas aurinia</i>		-			D
Sötét hangyaboglárka	<i>Maculinea nausithous</i>		-			C
Díszes légivadász	<i>Coenagrion ornatum</i>		-			C
Magyar tarsza	<i>Isophya costata</i>		-			B
Vérfű- hangyaboglárka	<i>Maculinea teleius</i>		-			C
Közönséges denevér	<i>Myotis myotis</i>		100 - 100			D
Közönséges vidra	<i>Lutra lutra</i>		20 - 20			C
Hegyesorrú denevér	<i>Myotis blythii</i>		100 - 100			C
Mocsári kardvirág	<i>Gladiolus palustris</i>		500 - 1000			C
Keleti lápibagolylepke	<i>Arytrura musculus</i>		-			C
Hasas törpecsiga	<i>Vertigo moulinsiana</i>		-			C

Élőhelytípusok

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
6410	kékperjés láprétek	345.17	15
6440	ártéri mocsárrétek	575.28	25
91E0	éger- és körisligetek, puhafás ligeterdők, láperdők	46.02	2
7210	télisásosok	23.01	1

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
7230	mészkedvelő üde láp- és sásrétek	46.02	2
6510	üde magas fűvű kaszálórét	690.34	30
6210	szálkaperjés-rozsnokos félszáraz gyepek	46.02	2

2.2.4. Kis-Balaton SPA és SAC (HUBF30003) Különleges Természetmegőrzési és Madárvédelmi Terület

Kijelölés alapjául szolgáló fajok, élőhelyek

Terület jelentősége a fajvédelem szempontjából az országos állományhoz viszonyított arány:

A: 100% $\geq$ p > 15%,

B: 15% $\geq$ p > 2%,

C: 2% $\geq$ p > 0%,

D: nem jelentős, előfordul

Fajok

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)				Jelentőség
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Mocsári teknős	<i>Emys orbicularis</i>		1000 - 1000			B
Vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>		30000 - 30000			B
Dunai tarajosgőte	<i>Triturus dobrogicus</i>		10000 - 10000			C
Kis kárókatona	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>			1000 - 1200		A
Kormos szerkő	<i>Chlidonias niger</i>				-	D
Cigányréce	<i>Aythya nyroca</i>	40 - 50				B
Barna rétihéja	<i>Circus aeruginosus</i>				80 - 300	C
Kékbegy	<i>Luscinia svecica</i>				-	C
Kontyos réce	<i>Aythya fuligula</i>			300 - 1000		A
Nagy kócsag	<i>Egretta alba</i>	250 - 350				B
Küszvágó csér	<i>Sterna hirundo</i>	20 - 60				A
Rétisas	<i>Haliaeetus albicilla</i>			30 - 50		B
Kis kócsag	<i>Egretta garzetta</i>	100 - 150				B
Törpegém	<i>Ixobrychus minutus</i>				-	B
Fattyúszerkő	<i>Chlidonias hybridus</i>	0 - 75				B
Fekete gólya	<i>Ciconia nigra</i>	0 - 1				D
Kis vízicsibe	<i>Porzana parva</i>				-	B
Barna rétihéja	<i>Circus aeruginosus</i>	30 - 50				C
Szerecsensirály	<i>Larus melanocephalus</i>	0 - 5				D
Fekete gólya	<i>Ciconia nigra</i>				-	D
Nyári lúd	<i>Anser anser</i>				10000 - 15000	A
Jégmadár	<i>Alcedo atthis</i>	20 - 80				B
Nagy kócsag	<i>Egretta alba</i>				-	B
Balkáni fakopáncs	<i>Dendrocopos syriacus</i>		20 - 25			C
Kékbegy	<i>Luscinia svecica</i>	10 - 30				C
Rétisas	<i>Haliaeetus albicilla</i>				10 - 30	B
Vörös gém	<i>Ardea purpurea</i>				100 - 300	B
Nagy lilik	<i>Anser albifrons</i>				10000 - 15000	B
Haris	<i>Crex crex</i>				-	C
Üstökösgém	<i>Ardeola ralloides</i>				-	B
Törpegém	<i>Ixobrychus minutus</i>	20 - 50				B
Kis bukó	<i>Mergus albellus</i>				-	B
Hamvas rétihéja	<i>Circus pygargus</i>				-	C
Kerceréce	<i>Bucephala clangula</i>			500 - 700		B
Bakcsó	<i>Nycticorax nycticorax</i>	100 - 150				B

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)				Jelentőség
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Szerecsensirály	<i>Larus melanocephalus</i>				-	D
Rétisas	<i>Haliaeetus albicilla</i>	4 - 4				B
Bölgébika	<i>Botaurus stellaris</i>				-	B
Kis vízcibbe	<i>Porzana parva</i>	70 - 120				B
Haris	<i>Crex crex</i>	5 - 15				C
Bakcsó	<i>Nycticorax nycticorax</i>				-	B
Bölgébika	<i>Botaurus stellaris</i>	20 - 40				B
Pettyes vízcibbe	<i>Porzana porzana</i>				-	A
Kis bukó	<i>Mergus albellus</i>			50 - 100		B
Kis kárókatona	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	350 - 450				A
Kormos szerkő	<i>Chlidonias niger</i>	0 - 3				D
Üstökősgém	<i>Ardeola ralloides</i>	10 - 30				B
Fülemlesitke	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	50 - 100				B
Küszvágó csér	<i>Sterna hirundo</i>				-	A
fattyúszerkő	<i>Chlidonias hybridus</i>				-	B
Jégmadár	<i>Alcedo atthis</i>				-	B
Vetési lúd	<i>Anser fabalis</i>				500 - 1000	A
Fülemlesitke	<i>Acrocephalus melanopogon</i>				-	B
Vörös gém	<i>Ardea purpurea</i>	40 - 70				B
Tőkés réce	<i>Anas platyrhynchos</i>			4000 - 6000		B
Kis kócsag	<i>Egretta garzetta</i>				-	B
Barátréce	<i>Aythya ferina</i>			2000 - 3000		A
Pettyes vízcibbe	<i>Porzana porzana</i>	100 - 200				A
Hamvas rétihéja	<i>Circus pygargus</i>	0 - 1				C
Szivárványos ökle	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>		-			C
Lápi póc	<i>Umbra krameri</i>		-			B
Vágó csík	<i>Cobitis taenia</i>		-			D
Réti csík	<i>Misgurnus fossilis</i>		-			B
Balin	<i>Aspius aspius</i>		-			C
Hasas törpecsiga	<i>Vertigo moulinsiana</i>		-			C
Kerekvállú állásbogár	<i>Rhysodes sulcatus</i>		-			C
Díszes légivadász	<i>Coenagrion ornatum</i>		-			D
Csíkos medvelepke	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>		-			C
Harántfogú törpecsiga	<i>Vertigo angustior</i>		-			C
Nagy szarvasbogár	<i>Lucanus cervus</i>		2000 - 2000			D
Apró fillércsiga	<i>Anisus vorticulus</i>		-			B
Lápi szitakötő	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>		-			A
Közönséges vidra	<i>Lutra lutra</i>		35 - 40			B
Közönséges denevér	<i>Myotis myotis</i>		100 - 100			C
Ürge	<i>Spermophilus citellus</i>		250 - 250			D
Északi pocok	<i>Microtus oeconomus mehelyi</i>		500 - 500			A
Tavi denevér	<i>Myotis dasycneme</i>		10 - 10			D
Nagyfülű denevér	<i>Myotis bechsteinii</i>		10 - 10			D
Kisfészkes aszat	<i>Cirsium brachycephalum</i>		5000 - 5000			C

Név	Tudományos név	Állománymagyság (min-max)				Jelentőség
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Kanalas réce	<i>Anas clypeata</i>				3000 - 5000	A
Csörgő réce	<i>Anas crecca</i>				1000 - 1500	B
Bőjtű réce	<i>Anas querquedula</i>				500 - 700	A
Kendermagos réce	<i>Anas strepera</i>				300 - 500	C
Nyári lúd	<i>Anser anser</i>	100 - 150				A
Kis lilik	<i>Anser erythropus</i>				1 - 3	C
Vörösnakú lúd	<i>Branta ruficollis</i>				0 - 3	C
Vándorsólyom	<i>Falco peregrinus</i>				3 - 5	C
Gólyatöcs	<i>Himantopus himantopus</i>	5 - 10				C
Halászsas	<i>Pandion haliaetus</i>				3 - 5	C
Barkós cinege	<i>Panurus biarmicus</i>	50 - 150				C
Hamvas küllő	<i>Picus canus</i>		20 - 40			C
Kanalasgém	<i>Platalea leucorodia</i>				30 - 100	C
Batla	<i>Plegadis falcinellus</i>				5 - 10	B
Guvat	<i>Rallus aquaticus</i>	80 - 300				C
Függőcinege	<i>Remiz pendulinus</i>	50 - 100				C
Kis vöcsök	<i>Tachybaptus ruficollis</i>				100 - 150	C
Sárga gyapjasszövő	<i>Eriogaster catax</i>		-			C
Parlagi sas	<i>Aquila heliaca</i>				1 - 2	D
Skarlátbogár	<i>Cucujus cinnaberinus</i>		-			C
Keleti lápi bagoly	<i>Arytrura musculus</i>		-			C
Nagy tűzlepke	<i>Lycaena dispar</i>		-			C
Kendermagos réce	<i>Anas strepera</i>	0 - 5				D
Kanalasgém	<i>Platalea leucorodia</i>	5 - 15				C
Gulipán	<i>Recurvirostra avosetta</i>	0 - 2				D

Élőhelytípusok

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
6260	pannon homoki gyepek	266.88	2
91E0	éger- és kőrisligetek, puhafás ligeterdők, láperdők	266.88	2
6410	kékperjés láprétek	133.44	1
6440	ártéri mocsárrétek	400.33	3
7230	mészkedvelő üde láp- és sásrétek	934.09	7
91F0	keményfás ligeterdők	53.38	0.4
3150	természetes jellegű eutróf tavak és hínárnövényzetük	1067.54	8

2.2.5. Öreg-hegyi riviéra (HUBF20016) Különleges Természetmegőrzési Terület

Kijelölés alapjául szolgáló fajok, élőhelyek

Terület jelentősége a fajvédelem szempontjából az országos állományhoz viszonyított arány:

A: 100% $\geq$ p > 15%,

B: 15% $\geq$ p > 2%,

C: 2% $\geq$ p > 0%,

D: nem jelentős, előfordul

Fajok

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)				Jelentőség
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Nagy hörcsincér	<i>Cerambyx cerdo</i>		-			C
Magyar tarsza	<i>Isophya costata</i>		-			C
Nagy tűzlepke	<i>Lycaena dispar</i>		-			C
Vérű-hangyaboglárka	<i>Maculinea teleius</i>		-			C
Nagy szarvasbogar	<i>Lucanus cervus</i>		-			C
Gyászscincér	<i>Morimus funereus</i>		-			C
Lápi tarkalepke	<i>Euphydryas aurinia</i>		-			C
Skarlátbogár	<i>Cucujus cinnaberinus</i>		-			C
Kék pattanó	<i>Limoniscus violaceus</i>		-			C

Élőhelytípusok

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
9150	sziklai bükkösök, sziklai hárserdők és hársas-berkenyész sziklaerdők	9.21	1
91M0	pannon cseres-tölgyesek	203.09	30
9130	szubmontán és montán bükkösök	43.51	3
6510	üde magas fűvű kaszálórét	20.28	8
91H0	pannon molyhos tölgyesek	605.06	45
6240	pannon lejtősztyepek és sziklafüves lejtők	159.17	5
6190	pannon sziklagyepek	12.07	1
6210	szálkaperjés-rozsnokos félszáraz gyepek	60.33	
6440	ártéri mocsárrét	18.26	

2.2.6. A Balatoni berkek különleges madárvédelmi terület (HUDD10012)

Kijelölés alapjául szolgáló fajok, élőhelyek

Terület jelentősége a fajvédelem szempontjából az országos állományhoz viszonyított arány:

- A: 100% >= p > 15%,
- B: 15% >= p > 2%,
- C: 2% >= p > 0%,
- D: nem jelentős, előfordul

Fajok

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)				Jelentőség
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Bölgébika	<i>Botaurus stellaris</i>	15 - 20				C
Cigányréce	<i>Aythya nyroca</i>				100 - 150	C
Karvalyposzáta	<i>Sylvia nisoria</i>				100 - 200	D
Balkáni fakopáncs	<i>Dendrocopos syriacus</i>		50 - 100			C
Barna kánya	<i>Milvus migrans</i>				1 - 5	C
Kígyászölyv	<i>Circaetus gallicus</i>				0 - 2	D
Kis kárókatona	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>				300 - 500	B
Fekete gólya	<i>Ciconia nigra</i>	0 - 2				C
Hamvas rétihéja	<i>Circus pygargus</i>	0 - 4				C
Hamvas küllő	<i>Picus canus</i>		1 - 3			D
Törpegém	<i>Ixobrychus minutus</i>	70 - 90				B
Kékbegy	<i>Luscinia svecica</i>	5 - 10				C
Kis kárókatona	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	150 - 250				B
Békászó sas	<i>Aquila pomarina</i>				0 - 2	D
Örvös légykapó	<i>Ficedula albicollis</i>	10 - 30				D
Pettyes vízicsibe	<i>Porzana porzana</i>	50 - 60				B
Gólyatöcs	<i>Himantopus himantopus</i>				20 - 30	C
Kis kócsag	<i>Egretta garzetta</i>				50 - 100	C

Név	Tudományos név	Állománynagyság (min-max)				Jelentőség
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Erdei pacsirta	<u>Lullula arborea</u>	1 - 10				C
Hamvas rétihéja	<u>Circus pygargus</u>				5 - 10	B
Kékes rétihéja	<u>Circus cyaneus</u>				10 - 20	D
Vörös gém	<u>Ardea purpurea</u>	20 - 40				B
Bölgébika	<u>Botaurus stellaris</u>				5 - 15	C
Kis vízcisze	<u>Porzana parva</u>	5 - 10				C
Barna rétihéja	<u>Circus aeruginosus</u>				50 - 100	C
Karvalyposzáta	<u>Sylvia nisoria</u>	20 - 30				D
Töviszúró gébics	<u>Lanius collurio</u>	50 - 100				C
Darázsölyv	<u>Pernis apivorus</u>	1 - 2				D
Nagy kócsag	<u>Egretta alba</u>				200 - 400	B
Küszvágó csér	<u>Sterna hirundo</u>	150 - 200				C
Fekete harkály	<u>Dryocopus martius</u>		5 - 10			D
Darázsölyv	<u>Pernis apivorus</u>				2 - 3	D
Rétisas	<u>Haliaeetus albicilla</u>				10 - 15	C
Fehér gólya	<u>Ciconia ciconia</u>				30 - 50	C
Vörös gém	<u>Ardea purpurea</u>				40 - 100	B
Fekete gólya	<u>Ciconia nigra</u>				5 - 15	C
Cigányréce	<u>Aythya nyroca</u>	40 - 50				B
fattyúszerkő	<u>Chlidonias hybridus</u>	0 - 15				D
Barna rétihéja	<u>Circus aeruginosus</u>	15 - 20				C
Halászsas	<u>Pandion haliaetus</u>				1 - 4	C
Pajzsoscsankó	<u>Philomachus pugnax</u>				100 - 200	D
Nagy kócsag	<u>Egretta alba</u>	100 - 120				B
Gulipán	<u>Recurvirostra avosetta</u>				10 - 30	C
Bakcsó	<u>Nycticorax nycticorax</u>				500 - 600	C
Batla	<u>Plegadis falcinellus</u>				0 - 5	D
Kormos szerkő	<u>Chlidonias niger</u>	0 - 7				D
Kanalasgém	<u>Platalea leucorodia</u>				10 - 30	C
Lappantyú	<u>Caprimulgus europaeus</u>	3 - 5				D
Közép fakopáncs	<u>Dendrocopos medius</u>		5 - 10			D
Bakcsó	<u>Nycticorax nycticorax</u>	200 - 300				B
Kék vércse	<u>Falco vespertinus</u>				0 - 20	D
Fülemlesitke	<u>Acrocephalus melanopogon</u>	10 - 40				C
Haris	<u>Crex crex</u>	5 - 30				C
Rétisas	<u>Haliaeetus albicilla</u>	2 - 3				C
Jégmadár	<u>Alcedo atthis</u>		20 - 25			B
Tőkés réce	<u>Anas platyrhynchos</u>			2000 - 4000		C
Bőjtű réce	<u>Anas querquedula</u>				50 - 80	C
Nagy lilik	<u>Anser albifrons</u>			2500 - 10000		C
Nyári lúd	<u>Anser anser</u>	80 - 150				B
Nyári lúd	<u>Anser anser</u>			5000 - 8000		A
Kis lilik	<u>Anser erythropus</u>			1 - 3		C
Vetési lúd	<u>Anser fabalis</u>			1 - 200		C
Réti fülesbagoly	<u>Asio flammeus</u>				1 - 2	D
Barátréce	<u>Aythya ferina</u>				300 - 500	C
Vörösnakú lúd	<u>Branta ruficollis</u>				0 - 1	D
Kis kócsag	<u>Egretta garzetta</u>	10 - 30				C
Kis vöcsök	<u>Tachybaptus ruficollis</u>				40 - 60	D
Piroszlábú cankó	<u>Tringa totanus</u>	3 - 5				C
Parlagi sas	<u>Aquila heliaca</u>				1 - 2	D
Üstökös-gém	<u>Ardeola ralloides</u>	5 - 15				C
Daru	<u>Grus grus</u>				80 - 300	D
Kanalasgém	<u>Platalea leucorodia</u>	0 - 5				D

3. A terv bemutatása

3.1. A Natura 2000 területre hatással lévő terv bemutatása, céljának meghatározása

A BATÉK tervezete az alábbiakban definiálja a rendelet és a mellékletét képező Vízparti Terv készítésének céljait:

1. § (1) A rendelet célja a Balaton vízparti területei közcélú területfelhasználásának hosszú távú biztosítását, a települési, táji és természeti erőforrások, az épített és természeti örökség megőrzését, közösségi célú hasznosítását, valamint a turizmus kiegyensúlyozott fejlesztését szolgáló területfelhasználási keretszabályozás meghatározása, amely egyúttal figyelembe veszi a Balaton terhelhetőségét, valamint a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi szempontokat.

(2) A szabályozási partvonalat, a Balaton vízparti területeit és azok területfelhasználását rögzítő terv (a továbbiakban: Vízparti Terv), valamint a településfejlesztési terv és a helyi építési szabályzat az (1) bekezdés szerinti közérdekű célok érvényesülését elsődlegesen a következő eszközökkel biztosítják:

- a) a vízparton a közösségi rendeltetés előtérbe helyezésével, közhasználatú területek – így különösen zöldterületek, a vízpart elérését biztosító közlekedési területek és strandok – kijelölésével,*
- b) a természetes partszakaszok, valamint a beépítetlen parti sávok megőrzésével,*
- c) turisztikai rendeltetésű különleges területek (különösen kikötők) kijelölésével, és*
- d) a tájkarakter megőrzése és a balatoni táj védelme céljából átfogó vízparti településkép-védelem elérésével.*

A Vízparti Terv a Trtv. felhatalmazása alapján (és az abban meghatározott alapszabályoknak és szabályozási kereteknek megfelelően) a Balaton vízparti területeire vonatkozó **speciális területrendezési terv** és **kapcsolódó szabályozás**, melynek keretében normatív szabályozás és a területrendezési tervek tartalmának megfelelően rajzi munkarész is készül.

A Vízparti Terv a Trtv. 2023 őszi módosítása alapján kormányrendeleti szintű szabályozás, amely rajzi formában tartalmazza a Balaton **vízparti területeinek lehatárolását**, a **szabályozási partvonalat**, a **természetes partszakaszokat**, a jellemző területfelhasználási kategóriák területi elhelyezkedését. Szöveges formában tartalmazza a Vízparti Terv településrendezési tervben történő alkalmazásának szabályait, valamint a sajátos településrendezési és építési követelményeket.

A Trtv. 2023. december 30-án hatályba lépett módosítása szerint: (70. §) “(6) A Vízparti Terv tartalmazza legalább:

- a) a szabályozási partvonal,
- b) a strandok, kempingek, kikötők, egyéb különleges területek és zöldterületek,
- c) a jellemzően természetközeli állapotban megőrzött, beépítetlen területek,
- d) a Balaton elérhetőségét biztosító közhasználatú területek,
- e) a beépítetlenül megőrzendő parti területsáv,

- f) a természetes partszakaszok és a természetes partszakaszon kikötő létesítése céljából vizsgálat alá vonható helyek,
- g) a közhasználathoz kapcsolódó fürdőzésre felhasználható partszakaszok,
- h) a hajók kikötésére felhasználható partszakaszok, valamint
- i) a parti sétánnyal érintett partszakaszok lehatárolását, illetve kijelölését. “

A szabályozási és tervrendszer alapvetően három, a Balaton vízparti területeit érintő szabályozási cél köré szerveződik. Ez a **három fő szabályozási cél**:

- a **közhasznúság** és a tó megközelíthetőségének biztosítása (ezen belül a közhasználatú területek kiterjesztése az önkormányzati strandokra, a zöldterületek és strandok megtartásának erősítése és a parti sétány szabályainak pontosítása);
- a **természetközeli állapot** megtartása, javítása (a tómeder övezetének növelése, a természetes partszakaszok részletes szabályozása, a víz-, erdő-, és tájgazdálkodási terület kijelölése részletes szabályokkal);
- a beépítések **szabályozásának pontosítása** (új beépítésre szánt területek kijelölésének pontosítása, alacsonyabb szintű jogszabályok helyett a kivételek törvényi szintű meghatározása a beépítetlenül megőrzendő parti sávra, és a beépítési intenzitás növelésének tilalmára vonatkozóan).

3.2. A terv jelentősége, tervezett időtartama

A Vízparti Terv a korábbi, Balaton-törvény felhatalmazása alapján 2004-2006-ban elfogadott VPrT-ről szóló 43 db miniszteri rendeletet váltja majd fel, egységes keretben, egy törvényi kijelöléssel.

A törvény célja olyan szabályozási és tervrendszer létrehozása volt, amelyben:

- törvényi szinten biztosítottak a természeti erőforrások megőrzéséhez, a táj védelméhez, az egészséges élethez és a közhasználathoz kapcsolódó alapelvek és garanciális szabályok, és ezek megfelelő hivatkozási alapot teremtenek az értékeket veszélyeztető tevékenységek meggátolásához;
- az országos feladatközü szervek által kibocsátott jogszabályok és tervek csak az országos érdekből szükséges előírásokat rögzítik, viszont azokat illetően egyértelműek és szigorúak és az,
- az önkormányzatok saját hatáskörben dönthetnek a helyi feladatellátáshoz kapcsolódó (és országos érdekeket nem sértő), az adminisztrációs jellegű, pontosító vagy az ökológiai állapotot és a településképet kedvezően befolyásoló kérdésekben.

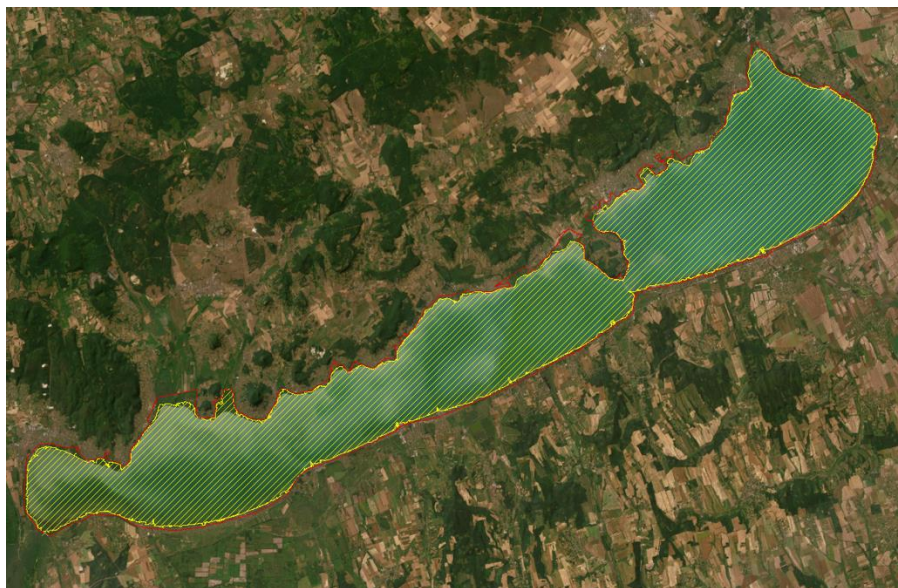
3.3. A terv által befolyásolt terület, terv hatásterületén lévő természeti állapot

A terv által befolyásolt Natura 2000 területek két részre oszthatók, egyrészt azok a területek, amelyek területe a Vízparti Terv közvetlenül érinti, másrészt pedig azok, amelyek a Vízparti Terv által közvetetten érintettek, a tervezési területtel szomszédosak.

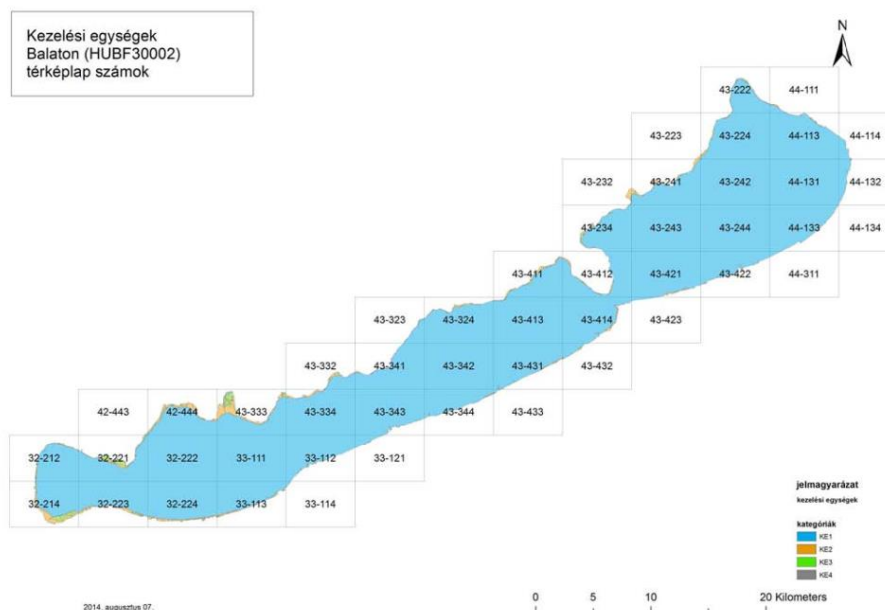
3.3.1. Balaton SPA és SAC (HUBF30002)

Natura 2000 terület kiterjedése: 59483,1 ha

A tervvel érintett területe nagysága: 100%, azaz 59483,1 ha

BVT által érintett terület

A kezelési egységek összefoglaló térképe (forrás: A Balaton (HUBF30002) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési és különleges madárvédelmi terület fenntartási terve, BFNPI, 2013-2014)

Az érintett területek természeti jellemzői kezelési egységenként:

- **Nyílt vízi kezelési egység (K1)** – A Balaton korábbi jogi mederhatárán belül található, alapvetően vízi makrofitonnal nem borított (kivéve hínarasok, kisebb kiterjedésű és nem minősített nádasok) vízterek függetlenül azok mélységétől, beleértve a strandok, kikötők, csónakkikötők víztereit, de nem beleértve a KE2 víztereit.

Érintett Natura 2000 élőhely: 3150 Eutróf sekély tavak és holtmedrek hínárja

Érintett Á-NÉR élőhely: Ac – Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete, OG – Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet, U9 – Állóvizek

- ***I-V. minősítési osztályú nádasok, beleértve a bennük lévő kisebb víztereket is (K2)*** – Ennek értelmezését a „Balaton és a parti zóna védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól” szóló 22/1998. (II.13.) Korm. rendelet adja meg:

„a) a Balaton medrében, a jogi partvonalon belül található nádasokra;

b) a Balaton jogi partvonala, valamint a Balatont körülvevő vasúti töltés - Badacsonytördemic és Balatonederics között a 71-es számú, valamint Keszthely és Balatonberény között a 71-es és a 7119-es számú közút (az ún. parti út), Balatonkenese és Siófok között a 70-es és 71-es műutak - által határolt földterületek nádasaira.

E rendelet alkalmazásában

b) nádas: az ingatlan-nyilvántartásban szereplő művelési ágra tekintet nélkül minden földterület, amelyen nád-, sás-, káka-, valamint kísérőfajokból álló olyan növényzet található, amelynek meghatározó fajai időszakosan, vagy állandó jelleggel a vízzel borított területen találhatóak, beleértve az e területekhez szervesen kapcsolódó száraz területek fenti fajokkal borított részét is.”

Az idézett jogszabályi részek bemutatják, hogy a Balaton esetében mely földrajzi helyen kell értelmezni a nádasokat, illetve leírja, hogy a „nádas” alatt nem csak a nád növényvel borított területet kell érteni.

Érintett Natura 2000 élőhely: 3150 Eutróf sekély tavak és holtmedrek hínárja

Érintett Á-NÉR élőhely: Ac – Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete, B1a – Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások, B1b – Úszólápok, tűzeges nádasok és télisásosok, B2 – Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet, B3 – Vízperti virágkákás, csetkákás, vízi hídörös, mételykórós mocsarak, J1a – Fűzlápok, U8 – Folyóvizek, U9 – Állóvizek

- ***Főként természetes, természetközeli vegetációval fedett, nádasminősítés alatt nem álló (tehát KE2-n kívüli) területek (K3)***

Érintett Natura 2000 élőhely: 6410 Kékperjés láprétek, 7210 Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival, 7230 Mészkedvelő (meszes talajú) üde láp- és sásrétek

Érintett Á-NÉR élőhely: B4 – Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek, B5 – Nem zsombékoló magassásrétek, BA – Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál, D1 – Meszes láprétek, rétlápok (*Caricion davallianae*), D2 – Kékperjés rétek, D34 – Mocsárrétek, E1 – Franciaperjés rétek, G2 – Mészkedvelő nyílt sziklagyepek, H2 – Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek, H5b – Homoki sztyeprétek, OA – Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek, OB – Jellegtelen üde gyepek, OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek, OD – Lágyszárú özőnfajok állományai, OF – Magaskórós ruderalis gyomnövényzet, OG – Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet, J1a – Fűzlápok, P2a – Üde és nedves cserjések, P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések, M8 – Száraz-félszáraz erdő- és cserjés szegélyek, J2 – Láp- és mocsárerdők, J4 – Fűz-nyár ártéri erdők, J5 – Égerligetek, J6 – Keményfás ártéri erdők, M1 – Molyhos tölgyes bokorerdők, RA –

Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok, RB – Őshonos fajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők, RC – Őshonos fajú keményfás jellegtelen erdők, P1 – Őshonos fajú fiatalosok, S2 – Nemesnyárasok, P2c – Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok, S6 – Nem őshonos fajok spontán állományai, U8 – Folyóvizek

- **Kultúrterületek (K4)** – Nagyrészt emberi tevékenység által létrejött, többé-kevésbé rendszeresen kezelt, nagyrészt telepített vagy ruderalis vegetációval, továbbá mesterséges, épített elemekkel fedett területek.

Érintett Natura 2000 élőhely: -

Érintett Á-NÉR élőhely: OA – Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek, OB – Jellegtelen üde gyepek, OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek, OD – Lágyszárú özönfajok állományai, OF – Magaskórós ruderalis gyomnövényzet, OG – Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet, RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok, RB – Őshonos fajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők, RC – Őshonos fajú keményfás jellegtelen erdők, P1 – Őshonos fajú fiatalosok, S2 – Nemesnyárasok, P2c – Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok, S6 – Nem őshonos fajok spontán állományai, T9 – Kiskertek, T10 – Fiatal parlag és ugar, U2 – Kertvárosok, szabadidős létesítmények, U3 – Falvak, falu jellegű külvárosok, U4 – Telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók, U5 – Meddőhányók, földdel befedett hulladéklerakók, U11 – Út- és vasúthálózat

3.3.2. Kis-Balaton SPA és SAC (HUBF30003)

Natura 2000 terület kiterjedése: 13344.2ha

A tervvel érintett terület nagysága: 0,03 %, azaz 3,82 ha, illetve szomszédos, határos a tervezési területtel.

BVT által érintett terület

Az érintett területek természeti jellemzői kezelési egységenként:

Kezelési egységet lényegében nem érint, mivel a terület szélén a vasút mentén található fás és gyepes keskeny sávot érinti.

3.3.3. Öreg-hegyi riviéra SAC (HUBF20016) Különleges Természetmegőrzési Terület

Natura 2000 terület kiterjedése: 1206.66 ha

A tervvel érintett területtel szomszédos Natura 2000 terület.

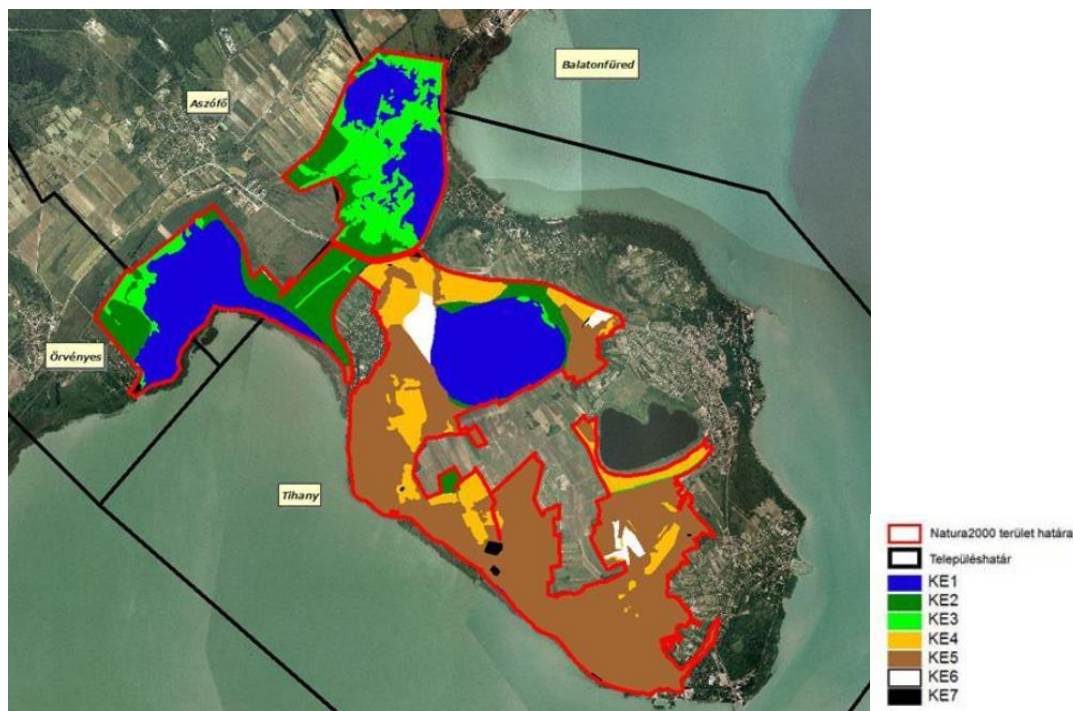
3.3.4. Tihanyi-félsziget SAC (HUBF20006) Különleges Természetmegőrzési Terület

Natura 2000 terület kiterjedése: 773.72 ha

A tervvel érintett területe nagysága: 12,4 %, azaz 95,87 ha

BVT által érintett terület

Az érintett területek természeti állapota kezelési egységeként:

- Nádas, magassásos és nyíltvízi élőhelyek (K1)

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek 3150 Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (Molinion caeruleae)

- Üde kaszálók (K2)

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (Molinion caeruleae) 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis) 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

- Üde facsoportok, ligetek és üde cserjések (K3)

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

- Molyhos tölgyesek, bokorerdők és gyepterületek valamint egykori legelő erdők, fás legelők területén kialakult értékes, vegyeskorú erdők és spontán erdősült területek (K5)

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 91H0* Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescens-szel; 6110* Mészkedvelő vagy bazofil varjúhájás gyepek (Atysso-Sedion albi) 6190 Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis) 6240* Szubpannon sztyeppék. 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

3.3.5. Tapolcai-medence SAC (HUBF20028) Különleges Természetmegőrzési Terület

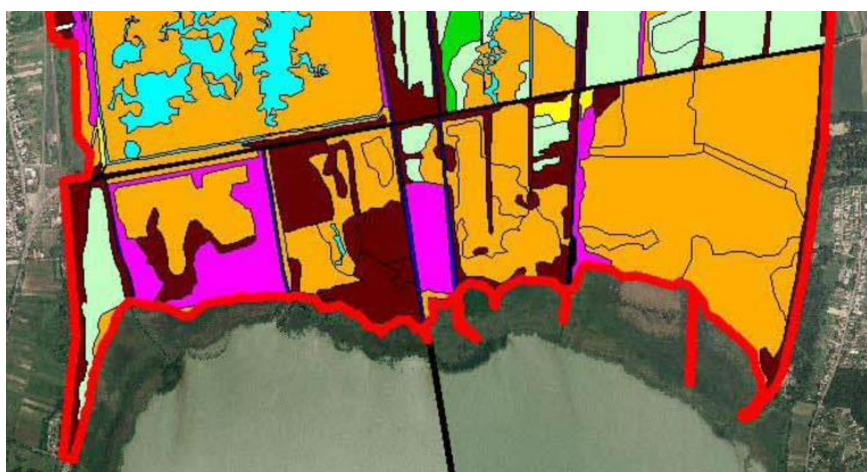
Natura 2000 terület kiterjedése: 2301,12 ha

A tervvel érintett területe nagysága: 12,28 %, azaz 282,6 ha

BVT által érintett terület

BVT által érintett terület az egész

Kezelési egységek térképe (Forrás: A Tapolcai-medence (HUBF20028) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2021, BFNPI)

Az érintett területek természeti állapota kezelési egységenként:

- **Jobb természetességi állapotú magassásosok, mocsárrétek, kaszálórétek (KE3)**

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (Molinion caeruleae) 6440 Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Kisfészskű aszat (Cirsium brachycephalum), hasas törpecsiga (Vertigo moulinsiana), harántfogú törpecsiga (Vertigo angustior), magyar tarsza (Isophya costata), nagy tűzlepke (Lycaena dispar), vérfű hangyaboglárka (Maculinea teleius)

- **Nádasok, télisásosok, kaszálásra alkalmatlan mocsarak és elmocsarasodott gyepterületek (KE4)**
Érintett Natura 2000 élőhelyek:
7210* Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival
Érintett közösségi jelentőségű fajok:
Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)
- **Parlag eredetű és leromlott állapotú gyepek (KE5)**
Érintett Natura 2000 élőhelyek:
6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) 6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
Érintett közösségi jelentőségű fajok:
Kisfésztkű aszat (*Cirsium brachycephalum*)
- **Jó természetességi állapotú erdőfoltok, liget- és láperdő fragmentumok (KE6)**
Érintett Natura 2000 élőhelyek:
91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
Érintett közösségi jelentőségű fajok:
Keleti lápibagoly (*Arytrura musculus*), díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), gyászscincér (*Morimus funereus*), csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)
- **Kultúrerdők és jellegtelen erdő-, ill. cserjés- gyepes állományok (KE7)**
Érintett Natura 2000 élőhelyek:
Nincs érintett élőhely.
Érintett közösségi jelentőségű fajok:
Nincs érintett faj.

3.3.6. A Balatoni berkek különleges madárvédelmi terület (HUDD10012)

Natura 2000 terület kiterjedése: 8648,91 ha

A tervvel érintett területtel szomszédos Natura 2000 terület.

3.4. A terv társadalmi, gazdasági következményeinek leírása

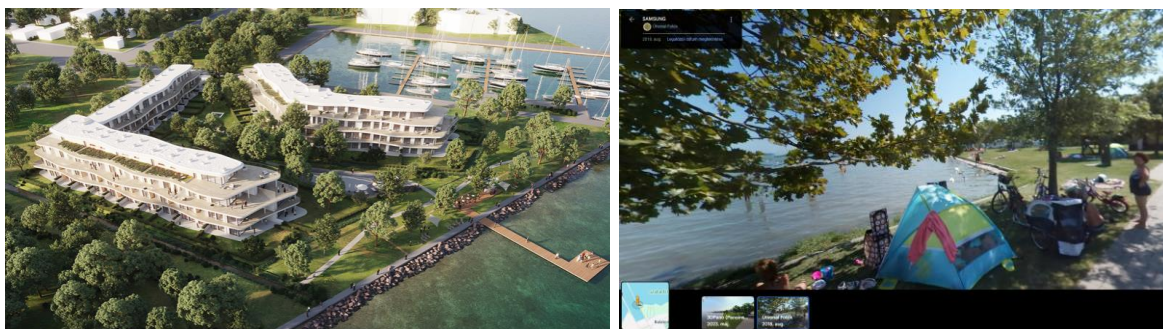
A Vízparti Terv, mint területfelhasználás szabályait meghatározó egyik jelentős eszköz, a Balaton parti területek használatára vonatkozó keretszabályozás által hat a társadalmi és gazdasági folyamatokra. Három legfontosabb következménye a Vízparti Tervnek véleményünk szerint, hogy milyen módon befolyásolja a tervezési területen és környezetében a lakhatás, a pihenés és a rekreáció területi folyamatait és lehetőségeit, illetve kulcsfontosságú a területeket ökológiai szerepének az érvényesítése és a felértékelődésének biztosítása.

A tervezési területen megfigyelhető folyamatok tekintetében jellemző az egyre intenzívebb területhasználat és beépítés, különösen a vízparti területek közelében. A térségben egyre magasabb az ingatlanok átlagos ára, ami azt is jelenti, hogy a népesség tehetősebb gyakran idősebb, gazdagabb tagjai, illetve befektetők felvásárolják az ingatlanokat hosszabb rövidebb távú célokkal, egyrészt ennek a folyamatnak is köszönhető, hogy a Balaton menti, a partmenti és a háttér településeken lakó fiatalok pedig a lakásokat, a házakat képtelenek megfizetni, emiatt elköltöznék onnan.

Másik folyamat, amelyre hatással lehet a Vízparti Terv, az az üdülési és rekreációs célú területhasználat közösségi és kifejezetten magánbefektetői célok mederben tartása az előbbi előnyben részesítésével.

Balatonszezeden a parti beépítés önmagában is veszélyezteti a Balaton ökológiai stabilitását és működését, nem is beszélve a beépítés intenzitását tekintve, amely jóval meghaladja a 15%-os beépítési határt is. Ahhoz hasonlítható a parti beépítési folyamatok hatása a Balatonra, mint ha valakit egyre jobban korlátoznának a mozgásában, vagy a lélegzetvételében (forrás Google Maps)

Balatonszemes területén beépülő korábbi kempingterület (forrás Google Maps és www.biggeorgeproperty.hu)

Harmadik folyamat és talán a legégetőbb feladata és elvárható következménye a Vízparti tervnek, hogy határozza meg azokat a területhasználati keretfeltételeket, amelyek mentén a Balaton, mint tómeder és annak természetes módon szerves részét képező parti sáv és élőhelyi, földtani és vízrajzi rendszer területei hasznosíthatók. A területfelhasználás keretfeltételei során a területeket ökológiai szerepének az érvényesítése és a

felértékelődésének biztosítása kulcskérdés, mivel a jelenleg folyamatok, mint például a közvetlen partmenti területek, korábbi kempingek, a lakosság és az üdülni vágyók számára elérhető módon és áron hozzáférhető területek intenzív beépítése és egy szűkebb, tehetősebb réteg számára elérhető módon történő fejlesztése a legtöbb esetben a társadalmi szempontok mellett az ökológiai hatásokat is figyelmen kívül hagyja. Hasonló módon a számtalan helyen felszabdalt nádasok, stégekkel, lejáróhelyekkel, kikötőkkel, illetve természetes növényzet és partvonal helyett mesterséges, burkolt partmenti sáv kiterjedése növekszik, amelyekre a terv keretszabályai hatással lesznek.

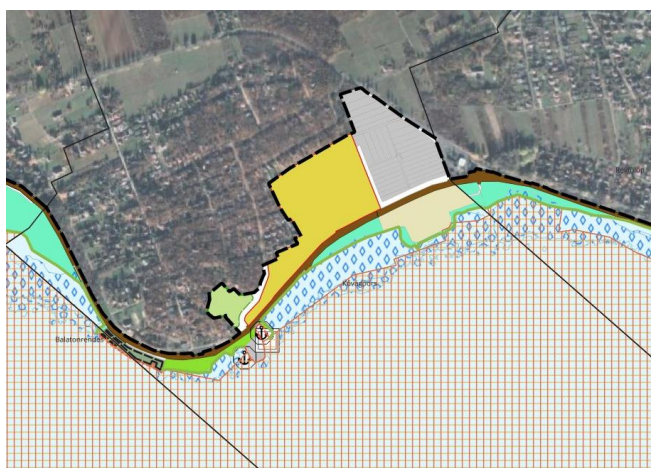
Nádpusztulás Ábrahámhegy környékén 2024-ben – Fotó: Sági Ági / HUN-REN Balatoni Limnológiai Kutatóintézet és Google Maps

Elvárható, hogy a Vízparti Terv, mint a rendelkezésre álló eszközök egyik az Balaton ökológia rendszerének működését biztosító keretek között tartsa ezen tevékenységeket és a mértékletes, kíméletes területhasználat, illetve a rehabilitáció, helyreállítás irányába segítse a folyamatokat, helyieket, befektetőket, döntéshozókat.

Annak érdekében, hogy a Vízparti Terv társadalmi és gazdasági hatását kifejtse, önmagában mint területrendezési eszköz nem elegendő, átfogó területfejlesztési értékválasztásra és „mértéktartó, tájazonos” elköteleződésre van szükség az ott élők közreműködésével és egyetértésével: *„Én amellett lennék, hogy meg kell tennünk minden erőfeszítést annak érdekében, hogy visszahozzuk és erősítsük a Balaton lakóhely jellegét, mert az itteni helyi társadalmak többet érnek annál, az egész ország szempontjából, minthogy akár vagyontárgyként, akár üdülőhelyként kezeljük a régiót. Ez egy ökológiai rendszer és egy lakóhely is, és éppen ezért olyan mértéktartó, tájazonos fejlesztésekre van szükség, amelyek az itt élők egyetértésével találkoznak, elviselhetők számukra és beilleszthetők a hétköznapi életükbe. Ehhez hozzátartozik az is, hogy magának a turizmusnak is olyan ökotudatos látogatói magatartáson kell alapulnia, amely nem rombolja az itteni finom szövetet, hanem tiszteletben tartja azt.”* (Navracsics Tibor közigazgatási és területfejlesztési miniszter 2024. március 7-én Siófokon, a Biztonságban a Balatonon című konferencián megtartott előadásának szerkesztett változata, Magyar Szemle, 2024. május 6.)

4. A terv várható hatásai

A várható természeti állapotváltozás leírása és a Natura 2000 területeken található élőhelyekre és jelölő fajokra gyakorolt hatása megjelenik a területi hálózaton belül és kapcsolódó területeken egyaránt. A terv várható hatásainak feltárása szempontjából figyelembe kell venni, hogy a Vízparti terv egy területhasználati szabályrendszert hoz létre, amely betartása vagy nem megfelelő érvényesülése, illetve a konkrét keretek között megvalósuló részletezése, a megvalósuló tevékenységek egy referencia keret nélkül (lásd ezen SKV 8. pontjában foglaltakat) nehezen vagy egyáltalán nem mérhetők fel ebben a fázisban. A konkrét területi érintettséget tudjuk jelezni leginkább a mostani tervezési fázisban, illetve, hogy milyen hatások jelenhetnek meg az élőhelyek és fajok tekintetében. A következőkben kiemeljük az általunk azonosított várhatóan kedvező vagy kedvezőtlen hatással érintett Natura 2000 hálózat területi egységeket.

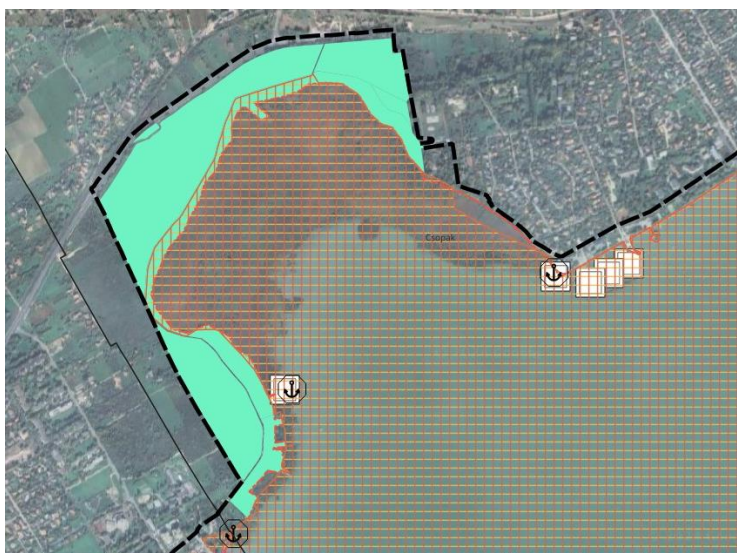
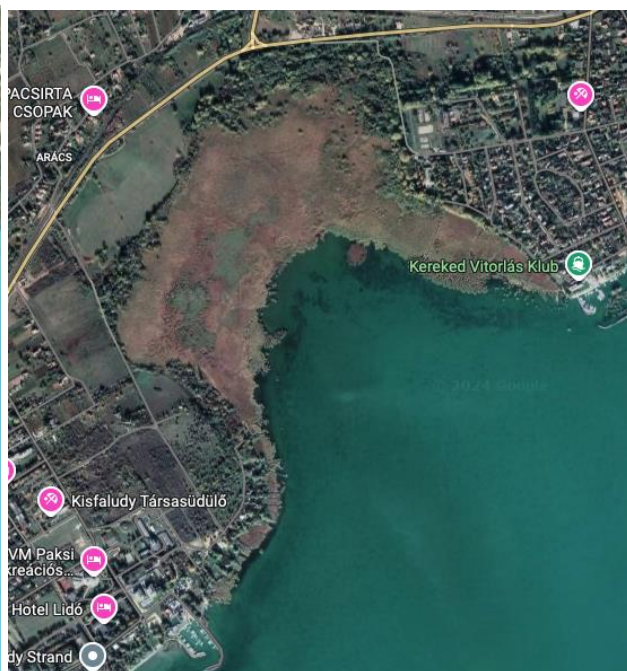
Kővágóörs esetében kedvező hatása a tervnek, hogy a korábbi jogi partvonalhoz igazodó Natura 2000 területen túlnyúlik, nagyobb területet öle fel a szabályozási partvonal, amely a Balaton (tervezett) tómedrét és a szárazulati területhasználatot elválasztó megszakítás nélküli vonal, melyet e törvény felhatalmazása alapján Vízparti Terv rögzít, magába foglalja a partmenti nádasokat is. Másik kedvező hatása a vasút és a szabályozási partvonal között kijelölt VET (víz, erdő- és tájgazdálkodási) területnek lehet, amely a vízgazdálkodási, erdőgazdálkodási vagy mezőgazdasági célra hasznosított, jellemzően természetközeli állapotban megőrzött, beépítetlen terület. Kedvezőtlen hatás lehet a kikötőbővítés a nádasok és a természetes partszakasz

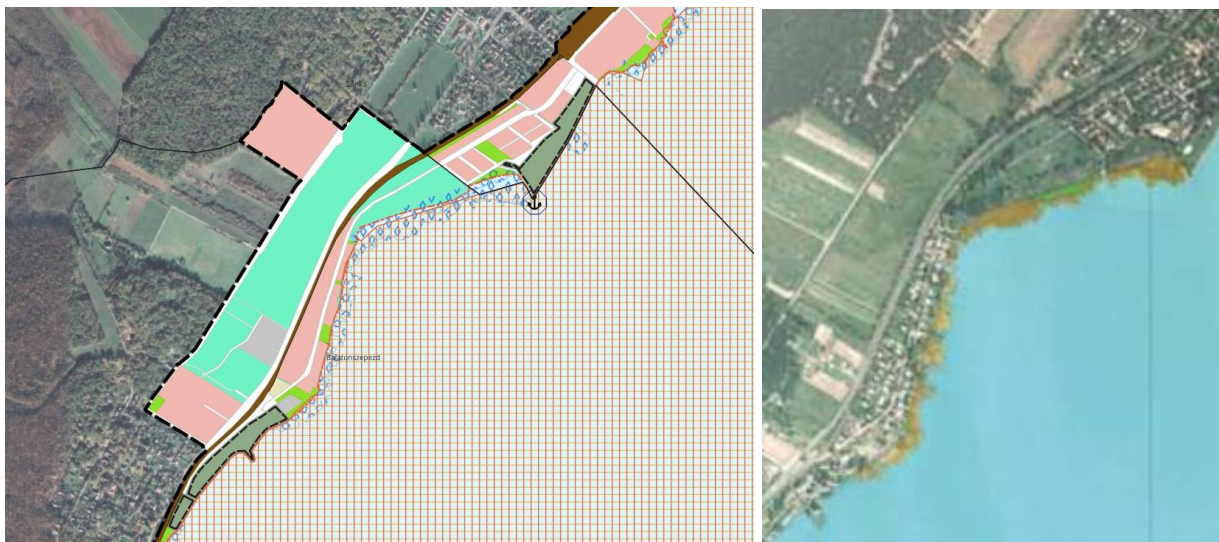
Keszthely északi part esetében egy rendkívül tagolt és terhelt partról van szó, amely esetében a Balaton parton a Natura 2000 terv készítésének időszakában jobban, de még most is van lehetőség a beépítés és a part, illetve partmenti területek mesterséges átalakításának megelőzésére, rehabilitálására. A terv kedvezőtlen hatása, a számos kikötőbővítési lehetőség, amely a nádasokat veszélyezteteti és a part morfológiáját, illetve a zöldterület vagy VET terület kijelölés helyett beépítés, illetve továbbtervezést igénylő területek (TIT) kijelölése veszélyeztetheti a Balaton Natura 2000 terület élőhelyi stabilitását és jelölő fajainak helyzetét.

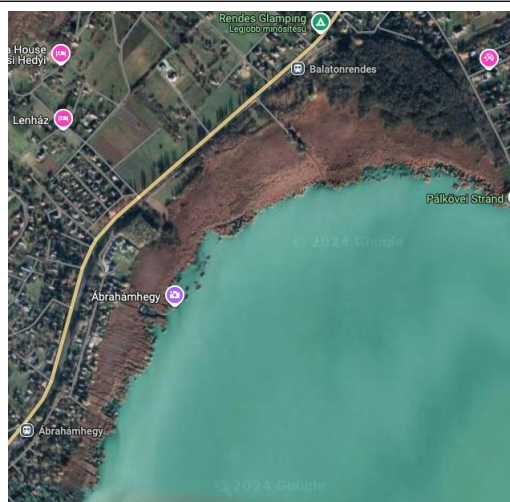
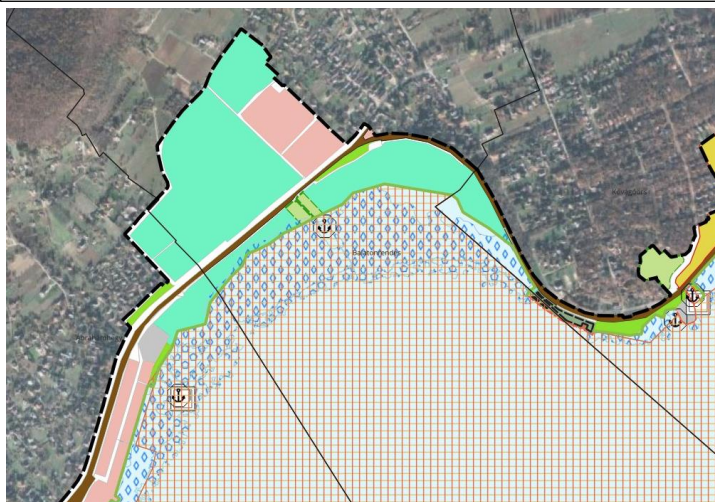
Keszthely Fenéki út környezetében a természetes partszakasz mentén egy részt pozitív hatásként jelenik a Natura 2000 területi egységekhez kapcsolódó kijelölt, mint egy védelmi szerepet is betöltő VET területek beépítetlen és természetközeli állapotban megőrzés és rehabilitáció lehetőségét. Jelentős negatív hatást jelent a kikötőbővítések és a beépítési, intenzív átalakítási folyamatokat potenciálisan erősítő TIT kijelölése is. készítésének időszakában jobban, de még most is van lehetőség a beépítés és a part, illetve partmenti területek mesterséges átalakításának megelőzésére, rehabilitálására. A terv kedvezőtlen hatása, a számos kikötőbővítési lehetőség, amely a nádasokat veszélyezteti és a part morfológiáját, illetve a zöldterület vagy VET terület kijelölés helyett beépítés, illetve továbbtervezést igénylő területek (TIT) kijelölése veszélyeztetheti a Balaton Natura 2000 terület élőhelyi stabilitását és jelölő fajainak helyzetét.

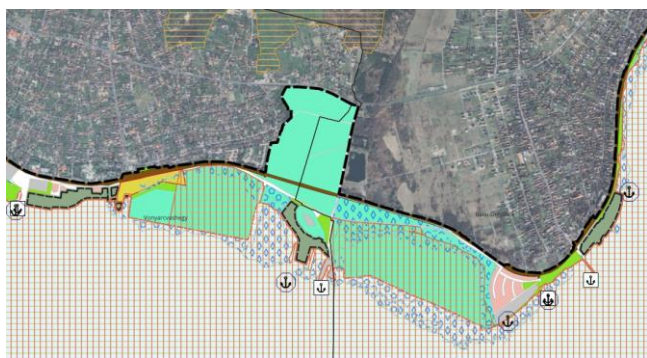
Csopak kedvezőtlen hatása a tervnek, hogy a Natura 2000 terület túlnyúlik a szabályozási partvonalon, amely így csak részben foglalja magába a partmenti nádasokat. Másik kedvezőtlen hatás a kikötőbővítés lehetősége az élőhelyi és fajvédelmi szempontból is jelentős nádas foltban és a széleken nádasok és a természetes partszakasz rovására. Kedvező hatású és példaértékű megoldás, hogy vasút és a szabályozási partvonal között kijelölt VET (víz, erdő- és tájgazdálkodási) terület, amely lehetővé teszi a természetközeli állapot helyreállítását és megőrzését, illetve beépítetlen területeként történő megtartását.

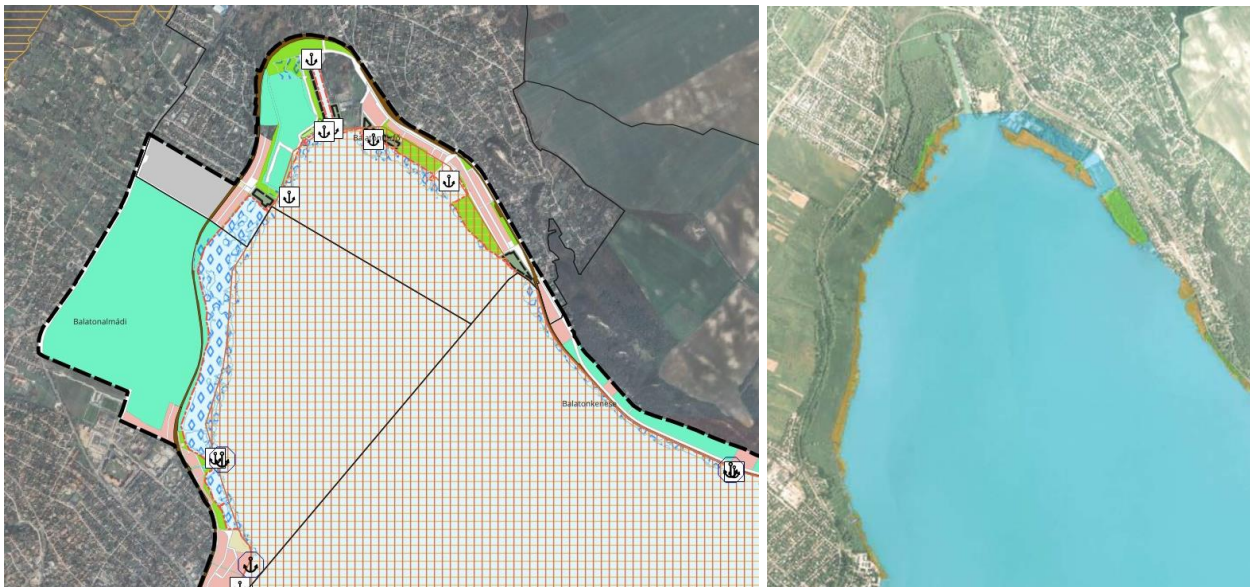
Balatonszepezd kedvező hatása a tervnek, hogy a Natura 2000 területen túlnyúlik a szabályozási partvonal, így nagyobb részben foglalja magába a partmenti nádasokat. Másik kedvező hatás a vasút és a szabályozási partvonal között és azon túl is kijelölt VET. Kedvezőtlen hatás a kikötőbővítés lehetősége a nádasok és a természetes partszakasz rovására. Megj.: A környező partmenti területeken rehabilitációs célú kijelölésre lenne szükség a nádasok helyreállítása érdekében.

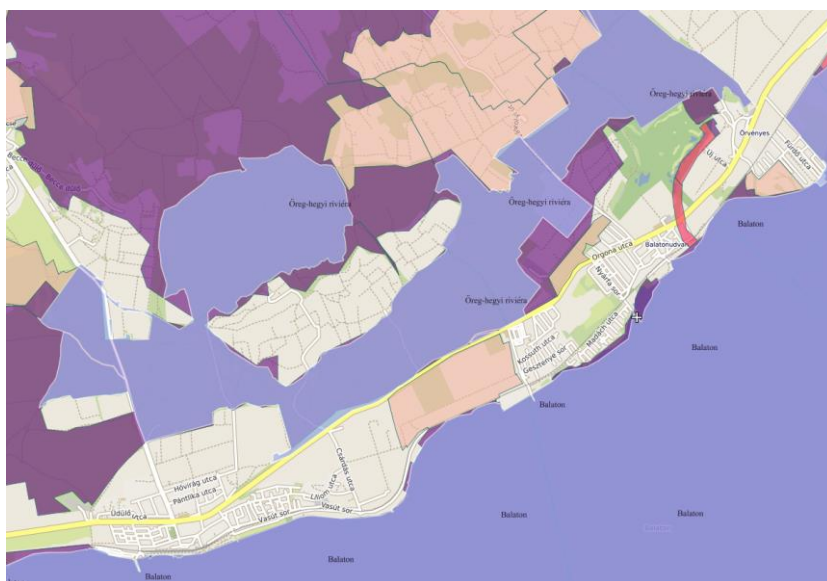
Balatonrendes és Ábrahámhegy esetében az itt is megjelenő kikötőbővítés kedvezőtlen hatásai mellett a kifejezetten kedvező hatású lehet a nagyobb kiterjedésben kijelölt VET és a Natura 2000 területen található nádasok jelentős része a szabályozási partvonalon belülré esik, azonban szükséges lenne egy átfogó és célzott rehabilitációs programra és a kedvezőtlen folyamatok, a partmenti és a nádasok területére vonatkozóan.

Vonyarcvashegy és Balatongyörök esetében az itt is megjelenő több a Natura 2000 területrészeket sokszorosan érintő kikötőbővítés kedvezőtlen hatásai mellett a kifejezetten kedvező hatású lehet a nagyobb kiterjedésben kijelölt VET, amely további bővítésének vizsgálata javasolt és a Natura 2000 területen található nádasok jelentős rész a szabályozási partvonalon belülré esik.

Balatonalmádi és Balatonfűzfő a Natura 2000 területrészeket sokszorosan érintő kikötők kedvezőtlen hatásai mellett a Natura 2000 területei egységes zöldterületi kijelölésével az intenzív átalakítás és használat lehetővé tétele negatív hatással lehet a jelölt élőhelyekre és fajokra. Kedvező hatású lehet a nagyobb kiterjedésben szabályozási partvonal és VET, amely a partmenti Natura 2000 területeken túlnyúlik, teret kínálva azok rehabilitációját szolgáló intézkedéseknek.

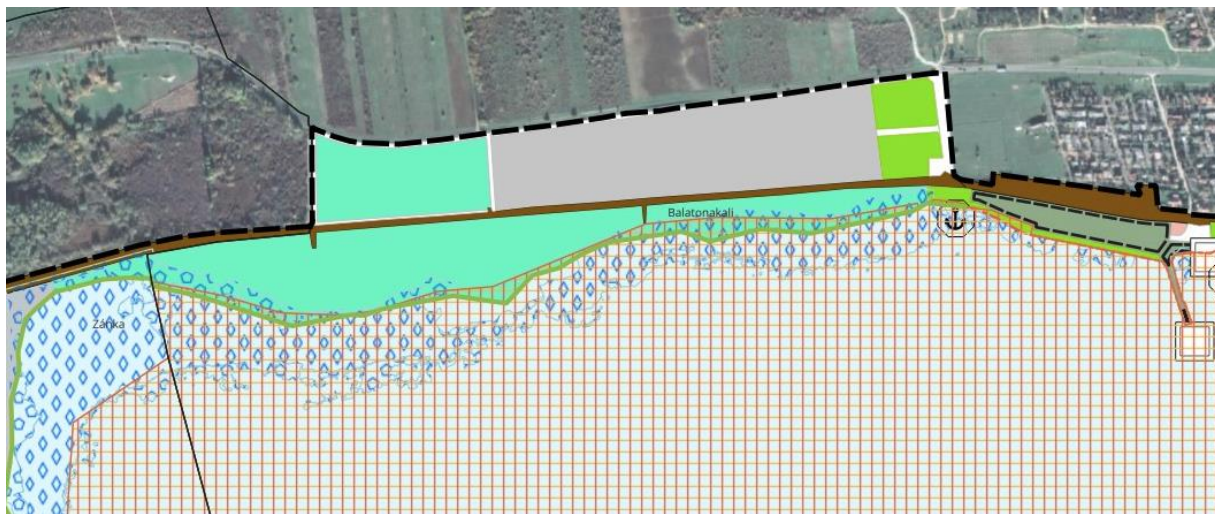
Natura 2000 különleges természetmegőrzési területek (SAC)

Országos Ökológiai Hálózat (aktuális munkaállomány)

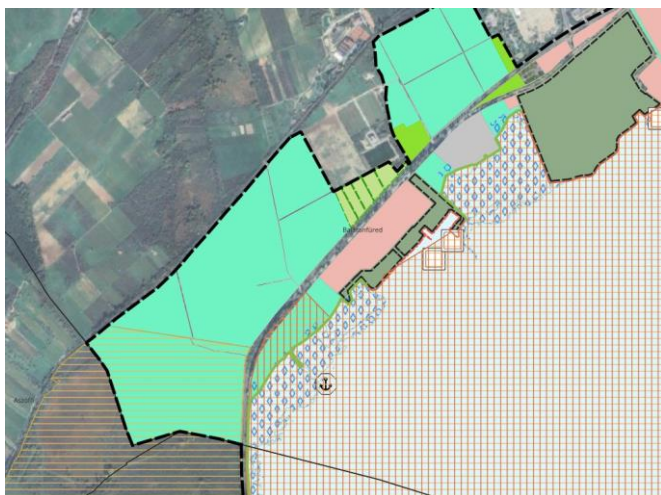
- magterület övezete
- ökológiai folyosó övezete
- pufferterület övezete

Óreg-hegyi riviera és a Balaton Natura 2000 területek kapcsolódása az Országos Ökológiai Hálózat keretében Balatonudvari és térségében (forrás: TIR)

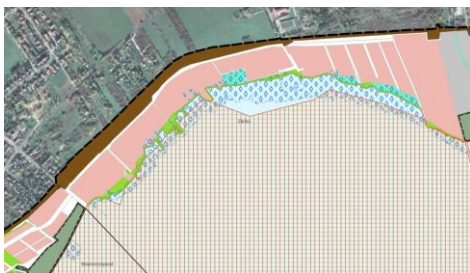
Balatonudvari a Natura 2000 területrészt érintő kikötőfejlesztés kedvezőtlen hatásai mellett kedvező hatású lehet a nagyobb kiterjedésű szabályozási partvonal, amely a partmenti Natura 2000 területeken túlnyúlik, teret kínálva azok rehabilitációját szolgáló intézkedéseknek. Ebben a térségben is látható, hogy a Balaton és a hozzá kapcsolódó Natura 2000 területek egy ökológiai hálózat (OÖH) részei, jelen esetben a Vízparti tervnek be kell építenie és a szabályozott területfelhasználásnak és övezeti besorolásnak az adott ökológiai hálózati elemeknek megfelelő területhasználatot szükség előírnia.

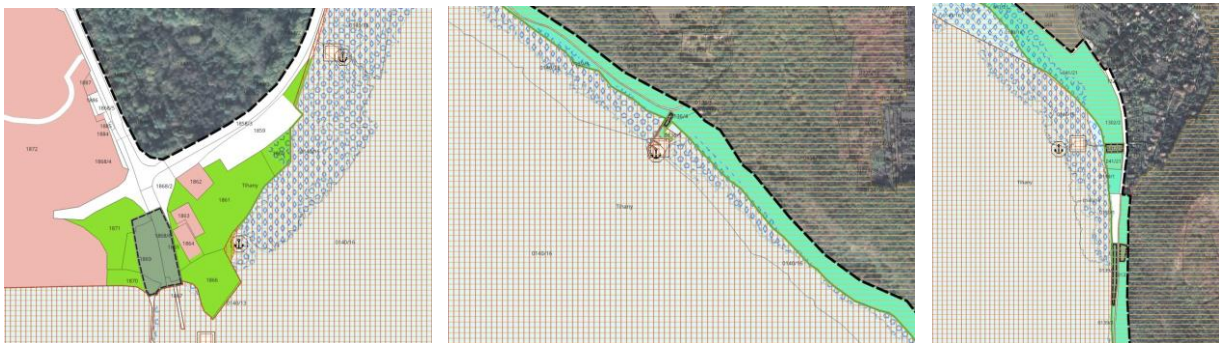
Balatonakali területén kifejezetten kedvező hatású lehet a Natura 2000 hálózat megóvására a nagyobb kiterjedésben kijelölt VET, amely elősegítheti megfelelő tartalommal megtöltve a területek ökológiai stabilitásának helyreállítását és megőrzését.

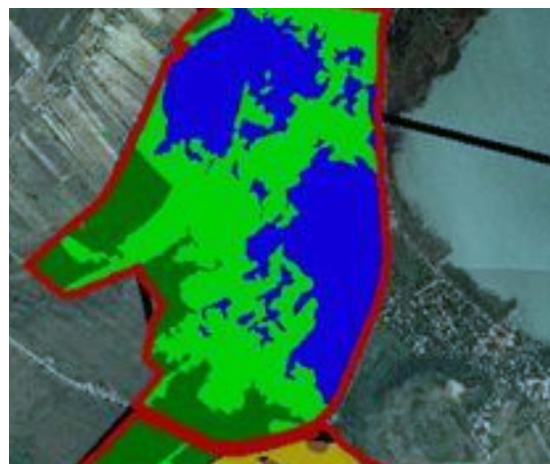
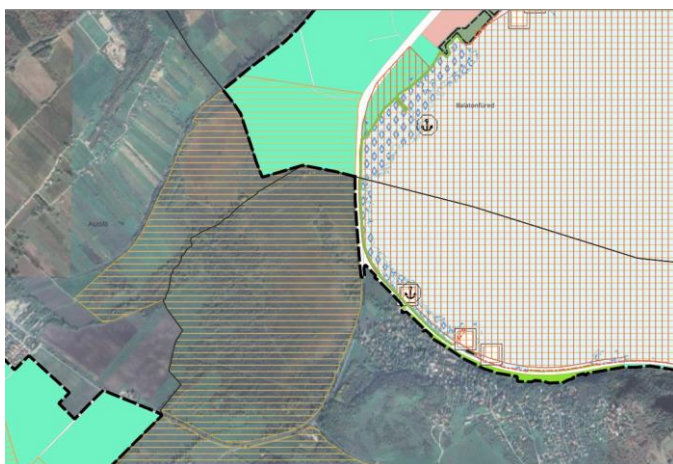
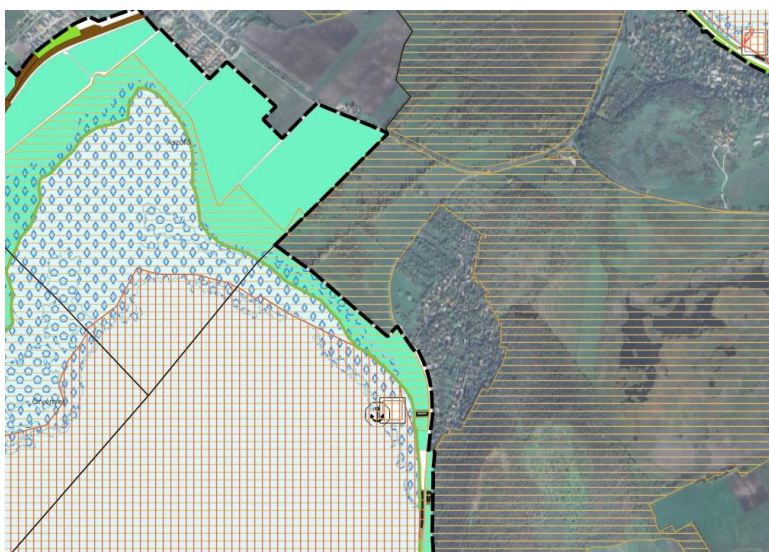
Balatonfüreden a Natura 2000 területrészeket és nádastrületeket együttesen érintő kikötőfejlesztés kedvezőtlen hatással bír. Kifejezetten kedvező hatású lehet a nagyobb kiterjedésben kijelölt VET.

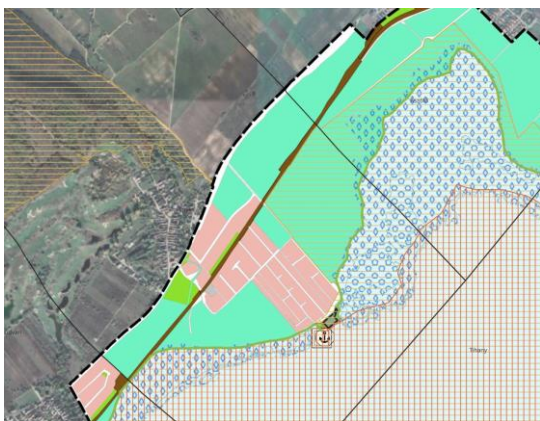
Zánka területén kedvező hatású lehet a nagyobb kiterjedésű szabályozási partvonal, amely a partmenti Natura 2000 területeken túlnyúlik, teret kínálva azok rehabilitációját szolgáló intézkedéseknek.

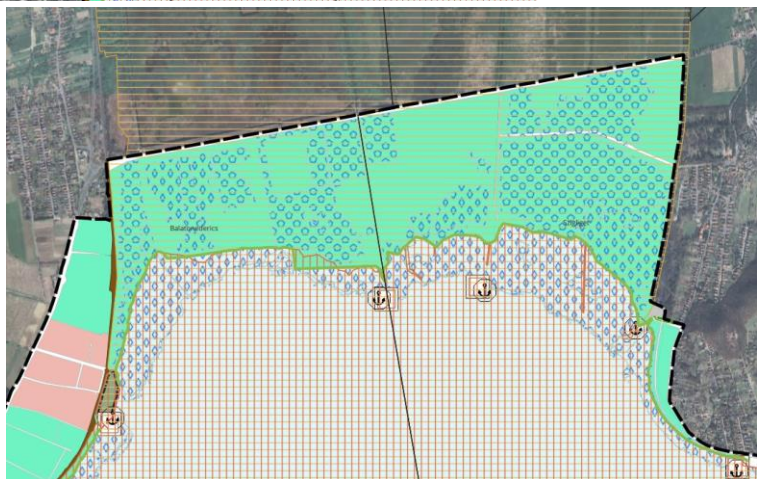
Tihanyi parti területeken a Natura 2000 területi egységek a szabályozási partvonalon belül találhatók. A szomszédos területek egyrésze VET, zöldterületbe soroltak, mind kettő rejt magában lehetőséget arra, hogy természetközeli használat valósuljon meg, azonban a zöldfelület minimális beépíthetősége és intenzívebb hasznosítása negatív hatású lehet.

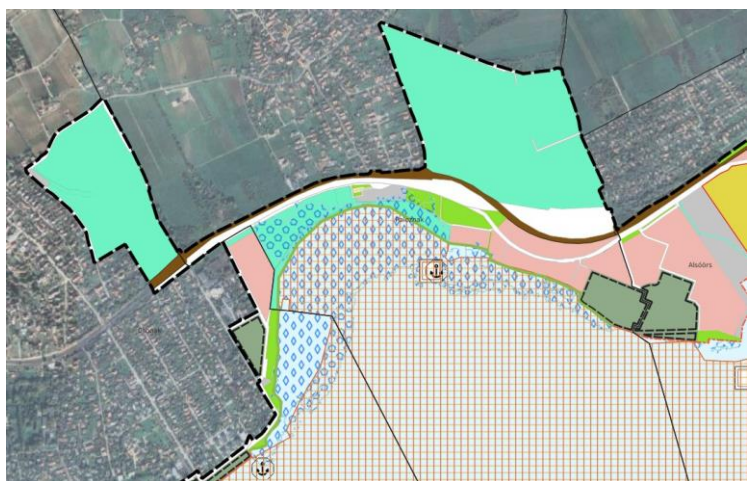
Tihany belső területein a kedvezőtlen hatással bír a Natura 2000 hálózat megóvására, kifejezett veszélyeztető tényező, hogy a Vízparti Tervből egyes területrészek jól látható módon kimaradtak, elvesztve ezzel azt a keretrendszert, amely elősegítheti megfelelő tartalommal megtöltve a területek ökológiai stabilitásának helyreállítását és megőrzését.

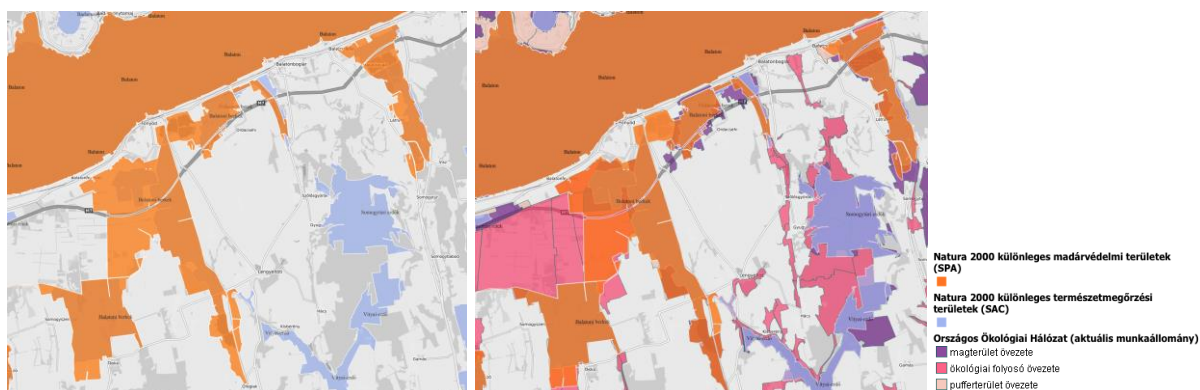
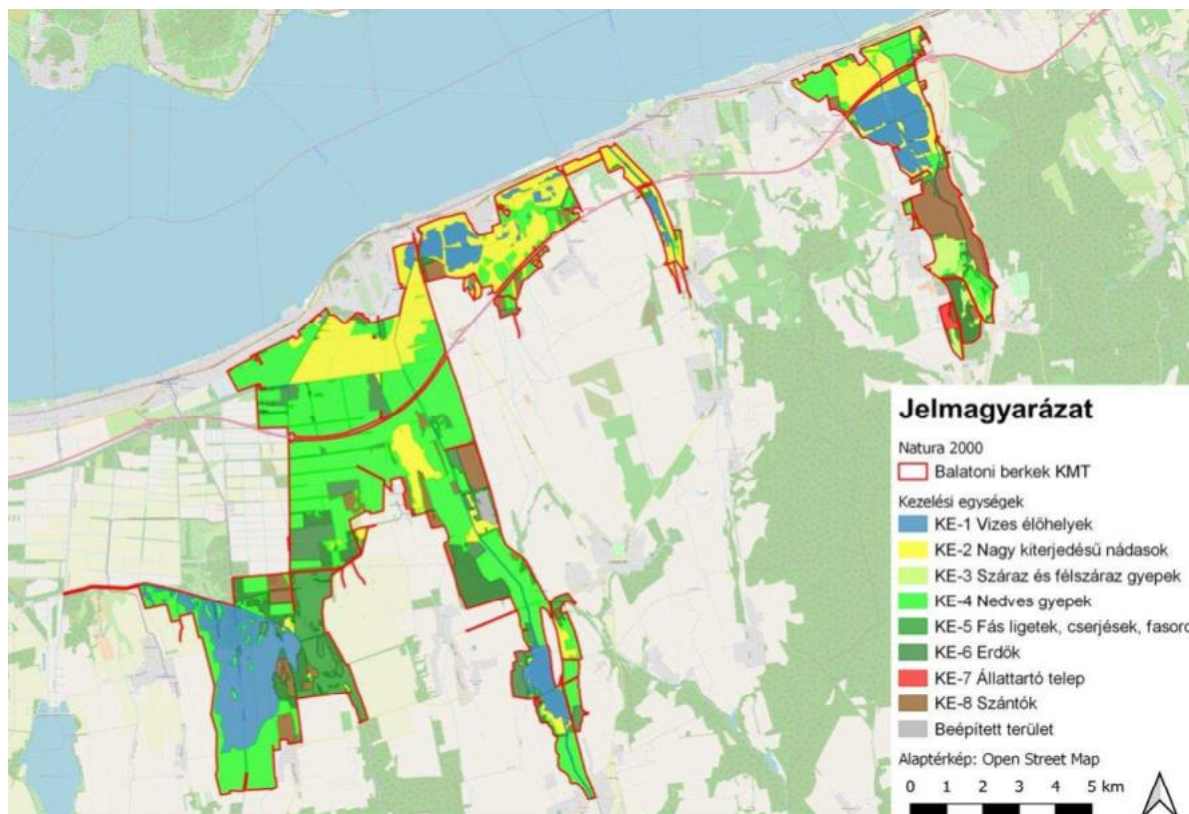
Aszófő és Örvényes területén kifejezetten kedvező hatású lehet a Natura 2000 hálózat megóvására a nagyobb kiterjedésben kijelölt VET, amely elősegítheti megfelelő tartalommal megtöltve a területek ökológiai stabilitásának helyreállítását és megőrzését.

Szigliget és Balatonederics közötti Natura 2000 területrészeket sokszorosan érintő kikötők kedvezőtlen hatásai mellett a Natura 2000 területei egységek részleges VET kijelölésével részlegesen kedvező hatás várható, azonban jelentős hiányosság és kedvezőtlen hatást okozhat, hogy a Natura 2000 területi egységnek csupán egy része került a Vízparti Terv területére, holott egy egybefüggő területi egységről van szó, így az intenzív átalakítás és használat lehetővétele negatív hatással lehet a jelölő élőhelyekre és fajokra.

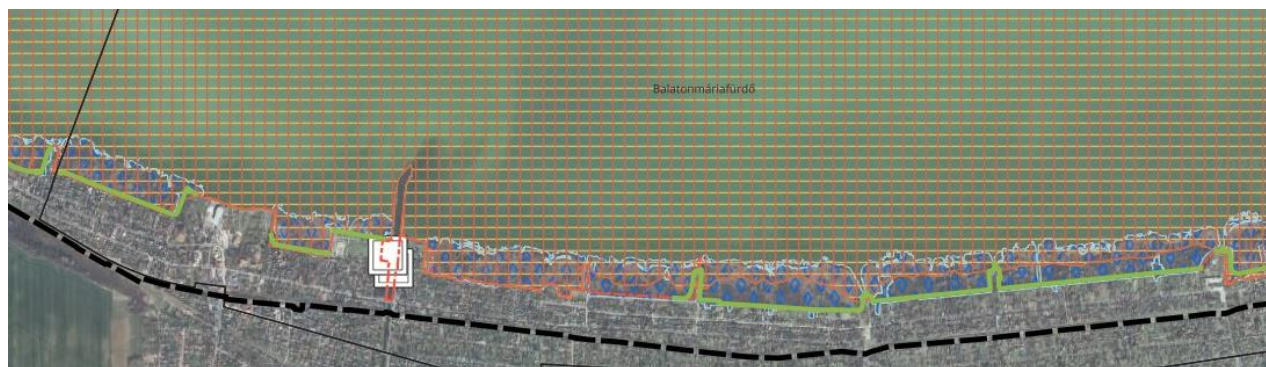

Palóznak tekintetében a Natura 2000 területi egységet és a nádasokat is érintő kikötőbővítés kedvezőtlen hatásai mellett a kedvező hatású lehetnek a nagyobb kiterjedésben kijelölt VET területek.

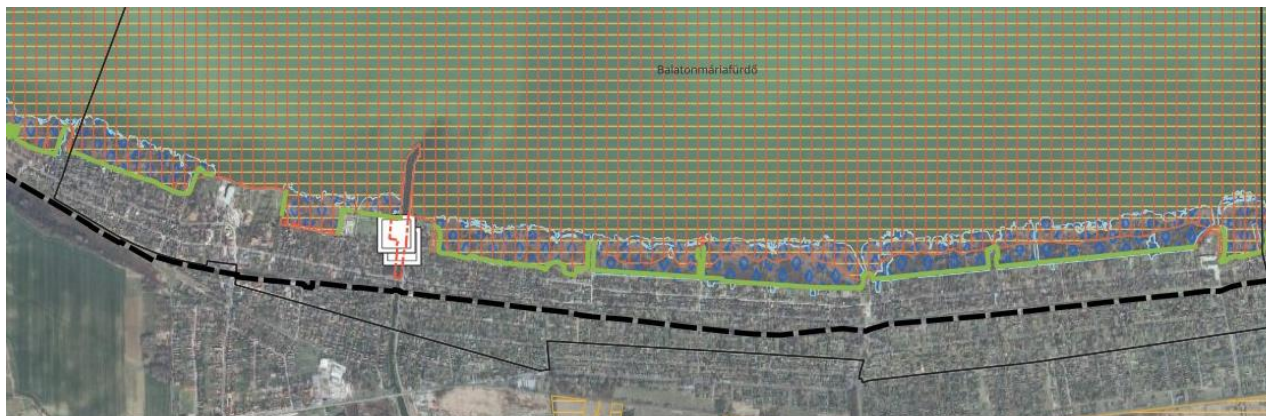

A Balaton és a Balatoni Berkek Natura 2000 területek és az Országos Ökológiai Hálózat kapcsolódása (forrás: TIR)

A **Balaton és a Balatoni Berkek** Natura 2000 területek és az Országos Ökológiai Hálózat kapcsolódása jól mutatja, hogy a Balaton és a hozzá kapcsolódó Natura 2000 területek egy ökológiai hálózat (OÖH) részei, jelen esetben a Vízparti tervnek be kell építenie és a szabályozott területfelhasználásnak és övezeti besorolásnak az adott ökológiai hálózati elemeknek megfelelő területhasználatot szükség előírnia.

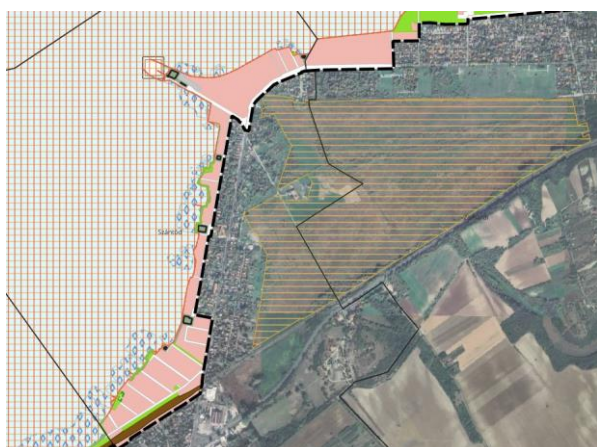

2006

2024

Balatonmáriafürdő természetes partszakasz kijelölésének változása (2006 és 2024)

Baltonszántód és Zamárdi Natura 2000 és OÖH kapcsolata

5. Alternatív megoldások

A jelenlegi tervezés alternatív megoldása, hogy továbbra is készülnek a vízpart rehabilitációs tervek külön-külön, vagy adott esetben nem készülnek külön tervek és nem kerülnek összehangolásra a települési tervek. Ezen alternatívák tovább ronthatják a jelenlegi és rendkívül nehéz koordinációs és összehangolási feladatokat.

6. A megvalósítás indokai

6.1. A terv megvalósítása szükségszerűségének ismertetése

A Vízparti Terv a Trtv. felhatalmazása alapján (és az abban meghatározott alapszabályoknak és szabályozási kereteknek megfelelően) a Balaton vízparti területeire vonatkozó **speciális területrendezési terv** és **kapcsolódó szabályozás**, melynek keretében normatív szabályozás és a területrendezési tervek tartalmának megfelelően rajzi munkarész is készül.

A Vízparti Terv a Trtv. 2023 őszi módosítása alapján kormányrendeleti szintű szabályozás, amely rajzi formában tartalmazza a Balaton **vízparti területeinek lehatárolását**, a **szabályozási partvonalat**, a **természetes partszakaszokat**, a jellemző területfelhasználási kategóriák területi elhelyezkedését. Szöveges formában tartalmazza a Vízparti Terv településrendezési tervben történő alkalmazásának szabályait, valamint a sajátos településrendezési és építési követelményeket.

6.2. A terv vagy a beruházás megvalósításának szükségszerűségét kényszerítő közérdek

1. társadalmi vagy gazdasági természetű kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt nem veszélyeztet)
2. emberi egészség vagy élet védelme
3. a közbiztonság fenntartása, megőrzése vagy helyreállítása
4. a környezet szempontjából kiemelt jelentőségű kedvező hatás elérése
5. a fenti kategóriákba nem sorolható, egyéb kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt veszélyeztet)

A Natura 2000 rendelet (275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet) 8. számú mellékletének 4. pontjában és 14. melléklet 6. pontjában felsorolt egyik kategóriába sem sorolható kifejezetten a terve elkészítésének indokoltsága, amely a rendkívüli szükségszerűséget indokolná. Általános társadalmi, gazdasági és ökológiai országos, térségi és helyi érdekek határozzák meg a terv szükségszerűségét.

7. A kedvezőtlen hatások mérséklése, kezelési javaslatok

Javaslatunkat a Natura 2000 fenntartási tervekben is megfogalmazott javaslatok illesztésével, azok mentén állítottuk össze.

Vizsgálati eredményeink alapján javasoljuk a nádassal érintett partszakaszokon javasoljuk a természeti állapotának megfelelően és a rehabilitációs célok érdekében a természetes partszakasz jelölését, illetve ahol a nádasminősítés szerint egyéb vízparti növényzet található, kérjük a hatályos nádasminősítés alapján egyéb, vízhez kötődő természetes vagy természetközeli növényzet jelöléssel ellátni.

A hajók kikötésére felhasználható partszakaszokat, a kikötő létesítésére vizsgálat alá vonható helyek és a fürdőzésre felhasználható partszakaszok határoló vonalát kérjük a nádasokat nem érintve kijelölni.

Gazdálkodáshoz nem köthető általános kezelési javaslatok

Területhasználat, településfejlesztés, építési tevékenység, tájvédelem

A parti zóna a maga mocsár- és láprétjeivel, magassásos és nádas zónájával a tó természetes tartozéka, annak legérzékenyebb és legkevésbé terhelhető része, amelynek védelmét, megőrzését a településpolitikában és a partvonal-védelem területén kiemelt figyelemmel kell kísérni. Fő célként az alábbiak azonosíthatók:

- A tervezett balatoni regionális fejlesztés és területhasználatváltás, terület- és településrendezés során kiemelte és fokozottan óvni kell a természetes partszakaszokat, illetve a potenciális és szükséges rehabilitációs, természethelyreállítási területeket, a tó és környezetének ökológiai stabilitásának, ellenálló-, életképességének javítása érdekében.
- A nádasok mechanikai terhelésének – építmények elhelyezése, csónak és vitorlás tárolása – jelentős csökkentése kívánatos.
- A nádas parti zónájának szűrő szerepét meg kell őrizni, ezért a meglévőket mindenképpen meg kell védeni a pusztulástól, akár a nádasok körüli pufferzóna biztosításával is.
- A tó és környezetének érdekében szükséges természethelyreállítási folyamatok érdekében, rehabilitációs célterületek partszakaszok és kapcsolódást igénylő Natura 2000 és OÖH területi elemek közötti kapcsolatok helyreállítása a BVT-be és a települési tervekbe beilleszthető. Ennek érdekében célterületek kijelölése, helyreállítása és monitoringja szükséges.
- A ZIFFA, Települési Környezetvédelmi Program, SECAP, ITVT és egyéb települési programok összehangolása, illetve helyi jelentőségű védett természeti területek kijelölések javasolt.
- A parti zónának zagytérként való használata a jövőben nem kívánatos, új zagyterek kialakítása a Natura 2000 területen nem lehetséges.
- Újabb vízparti építkezéseknél meg kell valósítani, hogy a természetes vegetáció mindenképpen megmaradjon, lehetőleg bővüljön, illetve tájelemként illeszkedjék be az építmény együttesbe. A tervezőknek és kivitelezőknek élni kell a növényzet telepítésének a lehetőségével is.
- Az újonnan létesítendő partvédőművek, vízi létesítmények építésénél a biotechnikai eljárásokat minél szélesebb körben és nagyobb arányban való alkalmazása fontos.
- A vízparti beruházások, kivéve az ökológiai rehabilitációs céllal megvalósulókat, a part megközelítését lezáró módon nem készülhetnek

A vízfelületet érintő tájökológiai problémák:

- A természetes partszakasz átalakítása, az épített és a természetes partfelületek helyzetének, arányának kedvezőtlen változása
- Nádasok felületének megbontása bejárókkal, vízparti rekreációhoz kapcsolódó használattal.
- Balaton felületén (nádasaiban) és a tó felett megjelenő fényszennyezés.

Javasolt intézkedések:

- A BATÉK és ahhoz kapcsolódó Vízparti Terv megfelelő területhasználattal a kijelölt partszakaszok használata, azon kívül eső további partvédő művek, bejárók kiépítése nélkül, a Balaton teljes területét és ökológiai rendszerét figyelembe véve

- A közösségi létesítmények számára ki nem jelölt, beépítetlen, természetközeli partszakaszokhoz kapcsolódó nádasok teljes körű megőrzése.
- A nádas megbontó illegális bejárók folyamatos számbavétele, felszámolása.
- A tó felületén és felette jelentkező fényhatások mértéktartó, egyeztetett és ellenőrzött alkalmazása.

Vitorlás és csónak kikötőkkel kapcsolatos tájvédelmi problémák:

- A kikötők létesítésére alkalmas helyek (TNM rendeletek) beépültek a településrendezési tervekbe, azonban sem a kikötő típusát (csónak vagy vitorlás kikötő), sem a nagyságrendjét nem határozták meg.
- A meglevő férőhelyek, jelenlegi terhelés felmérése nem megoldott.
- A kikötő létesítése jelentős mértékben megváltoztatja a partszakasz természetességi állapotát, a kőszórásos mólói megtörik a partvonal természetes ívét, meghatározó elemévé válva a tájképnek, jelentős mértékben rontva annak természetes, harmonikus látványát.
- A jelenleg már engedéllyel működő kikötők védelme érdekében az utólagos kikötő védelem szükségessége kérdéses.
- Kevés helyen mutatható fel a balatoni kikötőknél a művi kiépítés (kő partfal, kő móló) helyett természetesebb anyaghasználatú, mérnökbiológiai megoldásokat kereső kialakítás.
- A tudatos növénytelepítés, a kiépített kőmólók természetközeli kialakításának, látványának enyhítésének hiánya.

Javasolt intézkedések:

- A Balaton egészére vonatkozóan a vitorlás és csónakhasználattal járó terhelések (darabszám, kikötői férőhely) maximálása, kikötők létesítésének részletesebb jogszabályi keretek között meghatározott módja, a Balaton teljes területét és ökológiai rendszerét figyelembe véve
- A kikötők tervezési koncepciójával és tervével párhuzamosan a tájökológiai és tájképi szempontok beépítése, a Balaton teljes területét és ökológiai rendszerét figyelembe véve.
- A kikötő befogadó képessége a partvonal természetes ívéhez igazodó, mértéktartó nagyságú legyen, az adott település/partszakasz területén megőrizve a természetes partszakaszok kialakult rendszerét.
- Látványvédelem, a rálátás szempontjainak érvényesítése a kikötő megjelenésében: a partról a Balaton nyílt vízfelületére, valamint a Balatont övező magasabb kilátópontokról. Arányos, mértéktartó, a Balaton víztestébe a nádasok és a természetes part vonalát nem megbontó mélységgel benyúló kialakítás/nagyságrend alkalmazása. A tájkép változásának bemutatása légifotó és fényképek segítségével, fotomontázs formájában történjen.
- Lehetőség szerint a belső öblözetes kikötők létesítését kell előnyben részesíteni a víztestbe nyúló kőmólók helyett.
- A kikötői létesítmények kialakítása mérnökbiológiai módszerekkel és növényzettel történjen, a lehetőség szerinti minimális köfelületek alkalmazásával.

- A kikötők megvalósítása során fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a kivitelezés a költési időszakon kívüli időszakban történjen, ezáltal biztosítva a környező nádas területeken élő védett és fokozottan védett madárfajok számára a sikeres költés lehetőségét. Figyelembe kell venni a halak esetleges ívását is.
- A nádas területek védelmére a kikötő széleinél a vízben esetlegesen szükséges lehatárolás, mely pl. a nádas védelmét szolgálja: beton vagy fém szádfalak helyett természetes anyagú megoldással, fa cölöpsor alkalmazásával készüljön.
- A Balaton partja sok helyen kiépített, kőszórásokkal védett. Adott esetben egy kikötő létesítése, bővítése során az ide kerülő kőszórás nem jelent új élőhelyi elemet a térségben. A kőszórásos élőhelyek aránya viszont növekszik. Az ezeken megtelepedő fajok többsége inváziós természetű (vándorkagyló - *Dreissena polymorpha*, tegzes bolharák - *Corophium curvispinum*). Ezek ökológiai és természetvédelmi megítélése nem kedvező, mivel a hazai őshonos fajokkal konkurálnak. A kőszórásoknak azonban lehet természetvédelmi haszna is (lásd halak ívása, parti madarak előfordulása).
- A kikötők tervezése során az áramlásviszonyok megváltoztatása, pangó vizes állapot kialakulása elkerülendő.

Víziállásokkal, stégekkel kapcsolatos problémák:

- A parti bejáróval, vagy anélkül a mederben létesített víziállások, mint ideiglenes létesítmény eltávolításának hiánya.
- A nádasoktól nem megfelelő távolságban történő kivitelezés.
- Nincs kialakítva egy egységes rendszer a stégek elhelyezkedéséről, számáról az egész Balatonra vonatkoztatva (pl. hány méterenként lehet stég).
- Számos engedély nélküli, illegális bejáró bontja meg jelenleg is a nádas egységét.
- A vízpart-rehabilitációs TNM rendeletek településenként egyértelműen rendelkeztek a partvonal pontos helyéről, az elbontandó engedély nélkül létesített bejárók felszámolásáról, amely témában nem történt érdemi előrelépés.

Javasolt intézkedések:

- Víziállás csak a nádas teljes mértékű megőrzésével létesíthető, minimum 2 m távolság elhagyásával és a vonatkozó jogszabályok teljes betartásával.
- Nádason keresztül vezető, szárazulattal összekötött víziállás az élőhely fragmentálódásához vezet, ezért nem támogatható.
- Nádas területén belül, függetlenül attól, hogy milyen típusú, védelmi státuszú a nádas, természetvédelmi szempontból nem támogatható sem a víziállás, sem annak bejárójának elhelyezése, fennmaradása.
- Javasolt települési szinten a víziállások maximális sűrűségére, az elhelyezésükre szolgáló partszakasz kijelölésére, az egyes létesítmények típus kialakítására (anyag, szín, méret) vonatkozó előírások és megoldások kidolgozása, érvényesítése.
- Az illegális bejárók, víziállások elbontása, újak létesítésének megakadályozása kellő mértékű ellenőrzés biztosításával.

- A víziállás védelmére olyan módszert (pl. bármilyen hálóval történő lefedés, leborítás) alkalmazni, amely védett állatok (főként madarak) élettevékenységét, életét veszélyezteti, alkalmazni tilos.
- A víziállások ideiglenes jelleggel (fagymentes időszakban) helyezhetők el. A kihelyezés műveletei során sem lehetséges az érintett nádas szakaszok ideiglenes igénybevétele sem.
- A víziállások konkrét helyének (GPS) adatai megadandók.

A fürdőházakkal, a kikötőhöz és a strandhoz kapcsolódó építményekkel kapcsolatos problémák:

- A korábban meglevő fürdőházak esetében a méret, a forma, az arculati adottság szerinti igényes felújítás hiánya.
- A kikötők építményeinek mértéktartó épülettömeggel, a vízfelületről és a partról is (beleértve a kilátópontokat is) esztétikus megjelenéssel való tervezés folyamatos betartása.
- A tó területét érintő rekreációs vízhasználati létesítmények (pl. strandok vízi csúszdái, vízisí pályák) tervezésének és kivitelezésének látványt és tájképet figyelembe vevő tervezési hiányosságok.

Javaolt intézkedések:

- A látványvédelem elsődlegességének érvényesítése és csak a korábbi fürdőházak és kikötői építmények felújítása történjen – különös gondossággal az épületek stílusát, méretét, színét, tájképi megjelenését illetően, a harmonikus illeszkedés maximális biztosításával.
- Külön figyelemmel tervezendők és létesítendők a fenti épületekhez kapcsolódó infrastruktúra és a szükséges fényszennyezés mentes megvilágítások.
- A víz mellett/felett létesített berendezések, üdülést szolgáló egyéb installációk a rendeltetésüknek megfelelő építési övezetben, esztétikus módon, lehetőség szerint legalább részben takart helyen létesüljenek.
- A mederszakasz kotrása és az abból származó zagy eltávolítása természetvédelmi szempontból csak ősszel végezhető.
- A tervezett mederkotrás nádas területet nem érinthet.
- A kőszórások felújítása, amennyiben csak a már meglevő kőszórás területére korlátozódik, természetvédelmi szempontból káros hatást nem fejt ki a jelenlegi állapothoz képest. Amennyiben megoldható, javasoljuk ennek felújítása során is az őszi-téli időszakot. A strand partvédelmi művéből néhány méteres szakasz lidósítása a Balatonból származó szürke homok feltöltésével számottevő természetvédelmi kockázattal nem jár.

Turizmus, rekreáció, sport

A Balaton térségének fő vonzereje a víz és a természeti környezet, ezért ezek megóvása kiemelten fontos a térség fejlesztése során. Mindenképpen biztosítani kell a víz minőségi, mennyiségi stabilitását, valamint a természet és a környezet védelmét.

A Balaton fő jellemzője napjainkban is a rövid szezonú (6-8 hét), vízparti fürdőzésre alapozott turizmus. Ez jelentősen érinti a Balaton Natura 2000 területet, amelyet mindenképpen figyelembe kell venni a turisztikai fejlesztések esetében is.

Javasolt intézkedések:

- A strandok fenntartása, fejlesztése során meg kell óvni a természetes partszakaszokat, a természetes parti vegetációt, a Balaton teljes területét és ökológiai rendszerét figyelembe véve
- A meglévő strandok egységes minőségi normák alapján történő fejlesztése, esztétikus felújítása, a vízparti szolgáltatások fejlesztése és az akadálymentesítés támogatható.
- Fokozatosan minden strand és kikötő esetében meg kell követelni a nemzetközi normák (pl. Kék Zászló) betartását is.
- Nem szabad minden strandot magas szintű kiépítettségre (attrakciók, szolgáltatások sokszínűsége) fejleszteni, fontos a „vadregényes”, lúdós partszakasz megőrzése, kialakítása.
- A strandüzemeltetés során mindenkor biztosítani kell a környezetvédelmi és egészségügyi előírásokat.
- Az éghajlatváltozási előrejelzések 2025-ig 1.0-1.4oC hőmérséklet emelkedést mutatnak. Fel kell készülni a strandterületek iránti igény növekedésére, amely azonban nem mehet a Natura 2000 terület, a természeti értékek rovására.
- A vízi turizmus, a vitorlaskikötők fejlesztése során nem lehet cél, hogy a Balatonon nagymértékben növekedjen a vízi járművek (pl. vitorlások) száma. Itt is inkább a koncentrált, terület és partkímélő, takarékos minőségi fejlesztésekre kell hagyatkozni, figyelembe véve a változó klimatikus viszonyokat is, a Balaton teljes területét és ökológiai rendszerét figyelembe véve.
- A horgászturizmus fejlesztése során figyelembe kell venni, hogy a Balaton nem tekinthető hagyományos értelemben vett horgásztónak, így a vízminőség, a természeti környezet figyelembevétele az elsődleges. A horgászat infrastruktúra feltételeinek megteremtése és fejlesztése (pl. a csónakkikötők és a kiszolgáló létesítmények fejlesztése, esetlegesen újak építése) minden esetben a természeti értékek megtartásával történhet, a Balaton teljes területét és ökológiai rendszerét figyelembe véve.
- A vonatkozó jogszabályok alapján el kell érni, hogy a balatoni nádasokban, a parti zónában ne történhessen illegális vitorlás és csónak lekötés.
- Továbbra sem kívánatos a nád irtása a horgászat érdekében, és a nádasban vízi közlekedési eszközök lekötő- és beálló-helyének létesítése.
- A Balaton parti esetleges ökoturisztikai fejlesztéseknél (pl. kilátó, esetleg tanösvény) is figyelembe kell venni a Natura 2000 terület elsődleges célját, a tó ökológiai rendszerét, a természet- és tájvédelmi értékeket, érdekeket, a Balaton teljes területét és ökológiai rendszerét figyelembe véve.
- A turisztikai elvárások miatt elvégzett szűnyoggyérítések során figyelembe kell venni a természetvédelmi érdekeket, pl. gyérítés-mentes helyek kijelölése, szelektív szerek alkalmazása, biológiai gyérítés erősítése.

Közlekedés

A Natura 2000 területet érintően csak a vízi közlekedéssel kell foglalkozni, mivel egyéb közlekedési lehetőség csak a területen kívül van. A balatoni hajózás az idegenforgalmi szezonban turisztikai célokat is szolgál, míg a személyhajózás szempontjából a leggyorsabb közlekedési eszköz a Balaton északi és déli partja között. A Szántód-rév - Tihany-rév közötti kompjárat gyakorlatilag 10-11 hónapon keresztül a Balaton közúti hídja, amely nemcsak a két part közötti turista gépjármű átkelést biztosítja, hanem a két part közötti napi közlekedési feladatokat is megoldja ezen időszak alatt. Elvárások:

- A közösségi vízi közlekedésnek az EU vízi-közlekedés irányítására és biztonságos lebonyolítására vonatkozó követelményrendszerének meg kell felelnie (pl. jelző- és szabályozó berendezések műszaki állaga, mederviszonyokat tükröző alaptérképek negyedévenkénti felmérése).
- A vízben használt mindenféle közlekedési eszköznek a legmagasabb környezetvédelmi elvárásoknak meg kell tudni felelnie.
- A Balatonon a jelenlegi szabályozást (2000. évi XLII tv.) felülíró módon nem lehet robbanómotoros közlekedési és sportolási eszközöket igénybe venni.
- A balatoni vízi közlekedés fejlesztésekor figyelembe kell venni a fejlesztendő területen kívül is (pl. rávezető utak kapacitása) a természetvédelmi érdekeket, a Balaton teljes területét és ökológiai rendszerét figyelembe véve.

8. További javasolt intézkedések

Területi Monitoringhálózat kialakítása.

Az élővilág, az élőhelyek és tájökológiai, területhasználati, felszínborítási folyamatok, illetve a felszíni és felszín alatti vizek esetében kiemelten fontos a megfelelő, rendszeres és reprezentatív monitorozás, ami segíti a gyors és hatékony intézkedéseket. A monitoring hálózatot bővíteni, fejleszteni kell – mind a monitorozott területek, mérőpontok, és mért paraméterek, mind az eszközök és a résztvevők tekintetében, szükség esetén akár a jelenlegi hálózatok módosításával.

A monitoring rendszerhez kapcsolódóan azonban – különösen a Balaton esetében – elengedhetetlen a kutatások összehangolása, koordinálása is, akár egy erre kijelölt koordináló szervezet vezetésével, illetve a települési és településcsoportos, kistáji folyamatokat is figyelő és mérő, értékelő és összesítő rendszer, adatszolgáltatás, segítve ezzel a helyi, térségi és balatoni szintű tervezést és döntéshozatalt. A Vízparti Tervre készített környezeti vizsgálatban konkrét javaslatokat fogalmaztunk meg erre vonatkozóan.

Területi felügyeleti tanácsadó és tájgondnoki szolgálat felállítása

Területhasználati felügyeleti, felügyelői rendszer kidolgozását és bevezetését javasoljuk, amely keretében korszerű eszközök drónok, légifelvételek és személyes ellenőrzések dokumentált elemzése és szükség esetén az illegális folyamatok szankcionálása is megvalósítható.

Átfogó rehabilitációs program kidolgozása és pénzügyi alapok képzése a végrehajtás segítése érdekében, kiegyenlítő (kompenzációs) intézkedések kidolgozása.

Amennyiben a Balaton megőrzése, körülményekhez képest lehető legtermészetesebb működése biztosítható legyen, fel kell ismerni, hogy a balatoni ökológiai egységnek szerves részét képezik a partmenti területek is, illetve a felszíni és felszínalatti ökológiai és vízrajzi kapcsolatok hálózata. Annak érdekében, hogy a Balatonnak, mint élő rendszernek a folyamatait megfigyelhessük, jobban érthessük és tisztelettel alkalmazkodva szelíd formában hasznosíthassuk szolgáltatásait, helyre állítsuk az eddigi beavatkozások okozta károkat, elengedhetetlen a Vízparti Terv elkészítéséhez, bevezetéséhez kapcsolódóan egy átfogó

Balatoni Rehabilitációs Területi Keretrendszer (BRTK) elfogadása és fenntartása szükséges, amely többek között az alábbiakra terjed ki:

- (1) a Balatonhoz ökológiai szempontból szervesen tartozó, részét képező parti területek meghatározása, amelyek a tó jó állapotának, rehabilitációjának biztosítékai,
- (2) a Balaton jelenlegi ökológiai állapotának és a tó életét befolyásoló folyamatok összefoglalása,
- (3) a javasolt a Balaton jó ökológiai állapotához szükséges partmenti területhasználat, a tó működéséhez és rehabilitációjához szükséges elvárások és beavatkozások leírása a különböző szakterületek, ágazatok és területi önkormányzatok, területi igazgatási szervek számára,
- (4) beavatkozási és finanszírozási stratégia és program elfogadása annak érdekében, hogy átlátható és ütemezhető, illetve összehangolt módon lehessen a Balaton jövője érdekében felelős tervezési döntéseket hozni a rehabilitáció (természethelyreállítás) és a fejlesztések vonatkozásában.

A vizsgált szabályozási tervezet végrehajtása során jelentkező esetleges veszélyeztető, illetve károsító tényezők vonatkozásában különösen a természetes partszakaszok, valamint a beépítetlen parti sávok megőrzésének biztosítása érdekében a tervezet nem tartalmaz elegendő és jogi úton kikényszeríthető megfelelő kárenyhítő, kiegyenlítő intézkedésekre, valamint a már kialakult kár megszüntetésére vonatkozó előírásokat, továbbá ezek folytonosságra gyakorolt kedvezőtlen hatásokra, a szétaprózódásra és hálózatának felbomlásának szintjén jelentkező egyéb hatásokra sem. Az illegális kikötők, beépítések és egyéb létesítmények megelőzése, a kár megelőzése és enyhítése érdekében az ingatlan tulajdonos felelősségére vonatkozó szabályokat és az önkormányzatok és a hatóságok feladataira, illetve a jogellenes állapotok megelőzésére és felszámolására vonatkozó szabályozás és a szükséges források előteremtése érdekében egy átfogó több ágazatot is érintő szabályozás és finanszírozási terv kidolgozását javasoljuk.

Felhasznált források:

A Balaton (HUBF30002) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési és különleges madárvédelmi terület fenntartási terve, Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. és Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság 2013-2014.

Kis-Balaton (HUBF30003) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület és különleges madárvédelmi terület Natura 2000 fenntartási terve, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, 2021

A Tapolcai-medence (HUBF20028) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, 2021

Az Öreg-hegyi riviéra (HUBF20016) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, 2016

A Tihanyi-félsziget (HUBF20006) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, 2020

A Balatoni berkek különleges madárvédelmi terület (HUDD10012) Natura 2000 fenntartási terve, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, 2021

Petróczi Imre (2024): A Balaton Natura 2000 fenntartási terv hozzájárulása a tó ökoszisztéma-szolgáltatásainak fenntartásához, Pannon Egyetem, Veszprém